

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 9. SIBIIŪ, 15 SEPTEMBRE 1895. Anulŭ XXVI.

CUVĒNTULŪ DE DESCHIDERE

*alŭ președintelui I. M. Moldovanŭ, la adunarea generală
în Blajŭ, la 15/27 Augustŭ 1895.*

Onorată adunare generală!

În timpulŭ din urmă s'a observatŭ o viuă interesare față de Asociațiunea noastră, în tóte regiunile țerei locuite de Români. Numărulŭ membrilorŭ ei, — *deși nici pe departe nu atinge suma, ce s'ar aștepta cu dreptulŭ,* — s'a sporitŭ în modŭ considerabilŭ. Despărțemintele croite de mulți ani și cu greutate mare puse în activitate, acum funcționază mai pe totŭ loculŭ nu numai în centrele lorŭ, dar unele chiarŭ și prin comunele singuratice. Ele ramifică din ce în ce mai multŭ pulsațiunile, ce sunt chiămate a le-duce până în cele mai depărtate unghiuri, și a le ține vii și sănătoșe în legătură cu centrulŭ. Adunările lorŭ celŭ puținŭ în casuri și locuri singuratice sunt cercetate fôrte bine, așa cât ele începŭ a corespunde destinațiunei lorŭ importante. Crescând această interesare, și generalisându-se în totŭ ținutulŭ locuitŭ de Români, în scurtă vreme vom ajunge la ținta prefiptă a acestei instituțiunii. Dar spre această se cere lucrare stăruitoșe și fôrte încordată, pentru-că masele mari în genere sunt conservative, ear poporulŭ românŭ în specialŭ ține ca ferulŭ la cele ereditate, și întimpină cu neîncredere ori-ce novațiunii. E bună însușirea această a Românului, pentru-că ea îlŭ ține în ființa sa și-lŭ apără în contra smăcinărilor; *numai cât ea*

de multe-ori pune pedecă grele și progresului în cele bune și salutare!...

Altă aparițiune îmbucurătoare în viața cea domolă a Asociațiunii noastre este aceea, că *afacerile ei au început a se discuta viu și cu interesu nu numai în cercuri private, ci și în publicitate. Puteri noue se adună în giurul ei, i-se angajează cu mare zel, și îi promit concursul loră viguros.* Vederile asupra mijloacelor nu putem dice că s'au schimbat; dar ele s'au lămurit și clarificat mult în timpul din urmă.

Chiar și cu referință la normativul reuniunii acesteia, s'a simțit lipsa de a face unele schimbări, prin cari să se asigureze o funcționare mai promptă și mai corespunzătoare.

Pe lângă aceea fiind în statute unele expresii terminări, ce nu stau în consonanță cu raporturile reale ale vieții publice de stat, din parte competentă s'a cerut modificarea și introducerea altor dispozițiuni care să stăvilească stările factice și dreptul public *de acum.*

Deci organul executiv al Asociațiunii s'a pus să împlinească mandatul adunării generale din 1892, să satisfacă totodată provocările înaltului regim și să prezenteze la abilitarea adunării, pe lângă raporturile despre mersul afacerilor, cari vor fi obiectul de discuțiune și decizie. S'a vădit că s'a putut cum au fost delatate întemeierea Asociațiunii în fiă-care — și un proiect de *modificare a statutelor*, ca așa ele să fiă aduse în consonanță cu dreptul public, eară de altă parte să fiă mai clare și să ne asigureze mai deplin mersul regulat spre scopul prefăcut.

E invederată, că cu deosebire prin acest punct al programului se, adunarea prezintă devine foarte însemnată, chiar epocală în viața Asociațiunii, pentru-că ea are să decidă și asupra unor determinări din statute, ce i se prezintă modificate nu numai după formă, dar și după *cuprins.*

Cu atât simțim cu toții bucurie mai mare, când vedem adunată aci o corónă de membri atât de numărósă și

publică atât de frumosă, frați cu inimă aprinsă, plină de zel pentru binele public, cari au concursu nu numai din ținutul mai apropiat, dară și din regiuni depărtate, spre a-și uni puterile și a lucra împreună.

Onorată adunare! Dăcă vom cumpeni seriosu mulțimea lipselor, ce ne impresoră; dăcă vom considera, cât de multe și varii sunt terenurile, cari reclamă în mod imperiosu aplicarea puterilor și a activității noastre; dăcă vom adauge cătră acestea împregiurările grele, în cari ne aflăm: judecând drept, vom trebui să recunoscem, că bune și dulci sunt fructele acele, cari ni le-a produsu Asociațiunea până aci. Dară ele sunt puține, de aceea *nu prea suntem mulțumiți cu avântulă, ce Asociațiunea noastră a luată dela începutulă seii și până aci*. Pentru aceia dintre noi, cari judecă astfel, corectivulă *ese imediată* de sine: *să punem umărulă cu toți, să lucrăm cu mic cu mare, bătrâni și tineri întru înțelegere frățească, unulă fiă-care după măsura puteriloră sale, și fructele voră deveni din ce în ce mai numeroase, vor câștiga creștere și dezvoltare.*

Divisiunile ivite pe alte terenuri, și pôte și îndreptățite din anumite considerări, pe terenulă acesta se lipsescă, și Asociațiunea va prospera!

Ve salută din inimă pe toți, și cu acêsta declară adunarea ei generală de deschisă.

RAPORTŪ GENERALŪ

despre activitatea comitetulă Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în decursulă anulă 1894.

Onorată adunare generală!

În sensulă §-lui 32 din statutele Asociațiunei, comitetulă presentă onoratei adunări generale următorulă raportulă despre activitatea sa din anulă ultimă de gestiune, anume dela 1 Ianuariu până la 31 Decembre 1894.

I. Ședințele comitetului.

În decursul anului 1894, comitetul a ținut 14 ședințe, 12 ordinare, 2 estraordinare. În acestea s'au rezolvit toate agendele mai importante ale Asociațiunei, afară de unele cesțiuni de administrație internă, care după natura lor s'au rezolvit din presiidiu. Numărul esibilitorū în 1894 a fost 511.

Conclusele adunărei generale din anul trecut s'au executat toate, afară de concludulū, ce se refere la premiul de 50 fl. (recte 48 fl. 42 cr.), colectatū de dlū Gregoriū Maiorū, cu scopū de a înființa *bibliotecă poporale ambulante*, și încredințatū comitetului, ca sē-lū voteze acelorū despărțeminte, care susținū asemenea bibliotecă. Premiulū nū s'a pututū vota, pentru-că până acum nu s'au înființatū încă asemenea bibliotecă prin despărțemintele Asociațiunei.

În specialū cu privire la însărcinările priimate din partea adunărei generale, avem onóre a raporta următorele:

1. Pentru publicarea de scrieri poporale instructive ș. a., în sensulū concludului adunărei generale ținute la Făgărașū în 1889, s'a scrisū *concursū literarū*, cu datulū 1 Novembre 1894, din fondulū „George Barițiu” cu următorele trei premii, și anume:

a) *unū premiū de 200 fl.* pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului:

„Resultatele comasării de până aci, bune și rele, cu privire la țeranulū românū din Transilvania (partea I.), cu îndrumări practice pentru poporū despre metodulū, cum trebuie întocmită economia noastră după comasare, ca sē nu suferă poporulū (partea II).

b) *unū premiū de 300 fl.* întru acoperirea speselorū de tipariū, pentru unū manualū bunū de învățământū pe sēma scōlelorū medii, din orī-care obiectū de învățământū, lăsându-se aūtorului dreptulū de proprietate.

c) *unū premiū de 200 fl.* pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului:

„Dietetică populară, cu deosebită considerare la modul de viață al țăranului român“.

Terminul înaintării elaboratelor s'a fixat cu ziua de 1 Octombrie a. c. st. n.

Despre rezultatul concursului se va raporta la procsima adunare generală.

2. Relativă la revisiunea statutelor Asociațiunei, inițiată prin adunarea generală din 1892, fiindu provocată și prin rescriptul înaltului ministeriu de interne Nr. 929/1895, ca să se modifice în special §§. 5 și 21, cari nu mai corespund actualelor împrejurări de stat, și să se adaugă un nou §. referitoriu la dreptul de suprainspecțiune al statului basat în lege, — comitetul înainteză onoratei adunări generale, cu esibit separat, noul proiect de statute pentru definitivă satorire.

Cu privire la stipendiile și ajutórele conferite dela Asociațiune s'a observatú pracsă din trecutú, adecă s'a lăsatú și pe anulú din urmă în folosința respetivilorú stipendiștil, cari n'aú terminatú încă studiile lorú, dar aú doveditú sporiú mulțemitoriú și purtare moralú corespundétóre. Ear pentru conferirea stipendiilorú devenite vacante s'a escrisú concursú la timpulú seú. În alăturare sub *A*) se aclude consemnarea stipendiștilorú și ajutoratilorú Asociațiunei în timpulú presentú, cu numirea fondurilorú, din care sunt împártășiți.

II. Scóla Asociațiunei.

Scóla civilă de fete cu internatú, și dreptú de publicitate a Asociațiunei este în progresivă desvoltare, spre deplina mulțemire a tuturorú factorilorú competenți.

În decursulú anulú scolarú 1894/5 aú fostú inmatriculate 79 eleve în cursurile ordinare și 11 eleve în cursulú complementarú, cu totulú 90 eleve, cari tóte aú frecuantatú scóla în regulă până la încheierea anulú scolarú.

În internatulú scólei aú fostú adăpostite în acestú anú 64 eleve, dintre cari 4 aú frecuantatú scóla elementară a Reuniunei femeilorú române din Sibiiú.

Instrucțiunea s'a provădută prin puterile didactice din anul trecut cu următoarele esecțiuni: pentru provederea gimnasticeii a fostă numită d-șóra Minna Wagner, profesóra la scóla superióra de fete evangelică săséscă din Sibiiu; ear pentru provederea lucrului de mână în cursul complementar, depărtându-se din Sibiiu din cause familiare d-șóra Maria Roman, a fostă suplinită din 1 Martiu până la finea anului scolar prin d-șóra Cornelia Surdu din Sibiiu.

Comitetul a eseriată dreptul seă de supraveghiare prin vice-președintele Asociațiunei, ca delegat al seă, și constată cu plăcere, că mersul învțăământului, spiritul scólei și internatului a fostă deplin mulțemitori.

Date mai amėuunțite cu privire la starea scólei și a internatului în decursul anului 1894/5 se cuprindă în programa scólei publicată prin direcțiunea scolară, din care se alătură un esemplar sub *B*).

Starea economică a scólei continuă a se îmbunătăți. Din rațiociniul scólei și al internatului, prezentat de direcțiunea scolară pro 1894/5, se constată, că percepțiunile aă ajunsă în acestă an sumă de 17,848 fl. 26 cr., ear eroğațiunile sumă de 17,459 fl. 14 cr. și a rezultat la finea anului un sald activ de 389 fl. 12 cr., având încă o restanță de încassat din anul 1894/5 în sumă de 635 fl.

Rațiociniul se subșterne sub *C*) onoratei adunări spre informare în sensul concludului adunării generale din 1891, dimpreună cu bugetul scólei stabilit pentru anul scolar 1895/6.

III. Averei Asociațiunei.

Averei Asociațiunei se administră după noul sistem de comptabilitate întrodus la începutul anului 1893. Și se constată în timpul din urmă un interes și îmbunătățire considerabilă și în ce privesce administrarea tacselor de membrii din afară.

În alăturare sub *D*) prezentăm onoratei adunări generale rațiociniul fondurilor Asociațiunei pe anul 1894,

compusă de cassariulă Asociațiunii pe anulă 1894, și esaminatū din partea comitetulū.

Din rațiociniū se constată, că venitele fondulū generalū în anulă 1894 aū fostū: 15,197 fl. 26 cr., erogațiunile aū fostū: 8,781 fl. 45 cr., resultândū la finea anulū unū sald: 6,415 fl. 81 cr.

Averea fondulū generalū a fostū la finea anulū 1894: 131,528 fl. 64 cr. și Lei: 85.000, pentru care sumă în lei decurge încă procesū.

Întręga avere administrată de comitetulū centralū alū Asociațiunii a fostū: 157,733 fl. 18 cr. și Lei: 85,000.

Oferte benevole la fondulū „George Barițiū“ în anulă 1894 aū incursū: 1,216 fl. 93 cr.; cu acestia fondul „George Barițiū“ a crescutū la suma de: 3,411 fl. 16 cr.

Dimpreună cu rațiociniulū pro 1894, presentămū onoratei adunări generale proiectulū de bugetū alū Asociațiunii pro 1896, în alăturare sub *E*).

În legătură cu acestea se aduce la cunoscința onoratei adunări generale, că la Asociațiune sunt pe cale de a se întemeia următoarele fundațiunii nōue:

a) Dōmna Zinca Romanū, soția fericitulū avocatū Ioanū Romanū din Făgărașū, s'a hotărītū sē împlinēscă dispozițiunea testamentară a soțului seū de piă memoriă cu privire la douē stipendii à 60 fl. la anū pentru scolari gimnasiali, și anume: s'a obligatū a solvi anū de anū suma stipendiilor și a o pune anticipative la dispoziția acestui comitetū pentru distribuire, ear capitalulū fundatiōnalū s'a obligatū a-lū întabula la loculū prim cu spesele proprii pe casele sale din Făgăraș. În urma acesteia se constată, că d-na Zinca Romanū a și transpusū cu datulū 5 Februarilū 1895 la comitetulū centralū suma de 120 fl., cu menire de a se vota douē stipendii à 60 fl. pro 1895/6 studenților gimnasiali, în care priviuță s'aū făcutū dispozițiunile necesare;

b) din anulū curentū amintimū, că fericitulū avocatū George Filep din Tășnad, rēposatū în 3 Februarilū a. c., a

testată Asociațiunei 20,000 fl. sub titlul: „*Fundațiunea George Filep*, pentru scopuri filantropice curată române“. Din această sumă, libelul Nr. 744/1894 despre 14,500 fl. elocați în scopul amintit la institutul de credit „*Silvania*“ în Șimleu, transpusă deja la acest comitet, prin mijlocirea dlui Andrei Cosma, avocat în Șimleu; ear restul fundatiunei se va primi după pertractarea lăsământului, în care scop este autorisată a reprezenta Asociațiunea dlui avocat Andrei Cosma.

IV. Donațiuni.

Din anul 1894 înregistrăm următoarele donațiuni făcute în favorul Asociațiunei:

a) 500 fl. dela institutul de credit și economii „*Albina*“ din Sibiu, pentru trebuințele curente ale scôlei Asociațiunei;

b) 500 fl. dela același institut, pentru 10 stipendii à 50 fl. pro 1894/5, pe séma elevelor adăpostite în internatul scôlei civile de fete a Asociațiunei;

c) 433 fl. 41 cr. din colecta de binefacere deschisă de dlui Parteni Cosma, director de bancă, pentru pardositul în curtea edificiilor Asociațiunei și spre uliță;

d) 728 fl. 67 cr. din aceeași colectă, pentru introducerea apeductului în edificiile și scóla asociațiunei;

e) 100 fl. dela dlui Eugeniu Crișan, mare proprietariu în Reghinul săsesc, pentru trebuințele curente ale scôlei Asociațiunei;

f) 50 fl. dela dlui Gregoriu Venter, avocat în Arad, pentru fondul scôlei Asociațiunei.

V. Membrii Asociațiunei.

Membrii Asociațiunei au fost în 1894:

1. fundatori 73,
2. pe viêtă 162,
3. cu tace anuale 714, dintre cari 412 au solvit deja tacele pro 1894.

Consemnarea membrilor noi ai Asociațiunei primiti de comitetu dela ultima adunare generală încóce și prověduți cu documentu de legitimare, se alătură sub *F*), eară sub *G*) se alătură consemnarea membrilor Asociațiunei rěposati în res-timpulă amintitū, compusă pe basa rapórtelorū primite dela direcțiunile despărțemintelorū.

VI. Biblioteca Asociațiunei.

Biblioteca Asociațiunei la finea anului espiratū a constatū în generalū din 3232 opurī în 7389 tomurī, 5521 broșurī și 15 charte, față cu 3176 opurī în 7113 tomurī, 4721 broșurī și charte dela finea anului 1893. În specialū biblioteca ne presintă următoriu tabloū:

A) Biblioteca propriă:

Sect. I. Teologia 179 opurī în 208 tomurī și 166 broșurī.

Sect. II. Filosofie 42 opurī în 52 tomurī și 8 broș.

Sect. III. Pedagogie 56 opurī în 64 tomurī 90 broș.

Sect. IV. Limbă, literatură, artă 891 opurī în 1062 tomurī și 579 broșurī.

Sect. V. Istorie și geografie 541 opurī în 1087 tomurī și 451 broș. și 11 charte.

Sect. VI. Istoria specială a Romănilorū 231 opurī în 290 tomurī și 227 broș și 2 charte.

Sect. VII. Sciințe naturale 118 opurī în 402 tomurī și 211 broș. și 2 charte.

Sect. VIII. Matematică și geometrie 28 opurī în 36 tomurī și 14 broș.

Sect. IX. Medicină 133 opurī în 158 tomurī și 40 broș.

Sect. X. Sciințe juridice și politice 358 opurī în 481 tomurī și 229 broșurī.

Sect. XI. Economie, industrie, comerciū 105 opurī în 72 tomurī și 117 broș.

Sect. XII. Diverse 492 opurī în 492 tomurī și 1199 broș.

Sect. XIII. Foī periodice 40 foī 241 tomurī.

B) Publicațiuni menite spre vëndare parte în favorulū fondulu generalū alū Asociațiunei, parte unele în favorulū scólei civile de fete a Asociațiunei, și una destinată a se distribuī de aici gratuitū, se află în numėrū de 18 în 2744 tomurī și 2190 broșurī, și anume:

1. Acte și date despre conferența națională ținută în Mer-curea la 1869, -- 86 esemplare à 50 cr.

2. Actele privitoare la urdirea și înființarea Asociațiunei transilvane, — 159 esemplare à 50 cr.
3. Adunarea (II.) generală a Asociațiunei transilvane, ținută la Brașov în 1862, — 240 esemplare à 50 cr.
4. Adunarea (III.) generală a Asociațiunei transilvane ținută în Blaj în 1863, — 1 es. 50 cr.
5. Adunarea (IV.) generală a Asociațiunei transilvane, ținută la Hațeg în 1864, — 41 es. à 50 cr.
6. Adunarea (VI.) generală a Asociațiunei transilvane ținută la Alba-Iulia în 1866, — 1 es. 50 cr.
7. Analele Academiei române din biblioteca lui Simeon Mangiucă, ser. II. secț. I, tom. III. — X. și XV., și ser. II. secț. II. tom. III., VII. — X., XIV. și XV. (18 vol.).
8. Analele Asociațiunei transilvane pe anul 1880, fasc. I. în 372 esemplare à 90 cr
9. Baiulescu B., Despre necesitatea promovării și protecționării meseriilor între români, 36 esemplare à 20 cr.
10. Bergner R., Siebenbürgen. Eine Darstellung des Landes und der Leute, 26 esemplare d 4 fl.
11. Laurianu A. Tr. și Bălcescu N., Magazin istoric pentru Dacia. Tom. IV. și din tom. VII, fasc. I., toate în câte trei esemplare.
12. Lazariciu I., Elemente de poetica română, 18 esemplare à 30 cr.
13. Meitani G. G., Studii asupra constituțiunei Românilor, care se dă de aici gratuit. Fasc. V. (5 es.), VII. (6 es.), VIII. (20 es.), IX. (23 es.), X. (108 es.), XI. (109 es.) și XII. (113 es.).
14. Monografia scôlei civile de fete a Asociațiunei transilvane, 222 esemplare à 1 fl.
15. Pușcariu I. cav., Date istorice privitoare la familiile nobile române. Vol. I. 163 es. à 2 fl. și vol. II. 303 es. à 4 fl., la oaltă vol. I. și II. 5 fl.
16. Stoica S., Higiena copilului dela nascere până la alu 7-lea an alu etății. 620 es. à 15 cr.
17. Șuluț-Cărpinișanu A., Graiul ardelenesc în raport cu limba literară de preste Carpați. 25 es. à 20 cr.
18. „Transilvania“, organul Asociațiunei transilvane“, din următorii ani: 1869 (58 es.), 1870 (44 es.), 1871 (75 es.), 1872 (100 es.), 1873 (74 es.), 1874 (110 es.), 1875 (128 es.), 1876 (134 es.), 1877 (113 es.), 1878 (193 es.), 1882 (72 es.), 1883 (86 es.) 1884 (79 es.), 1885 (270 es.), 1886 (292 es.), 1888 (52 es.), 1889

(88 es.), 1890 (108 es.), 1891 (18 es.), 1892 (28 es.), 1893 (5 es.) și 1894 (86 es.) à 2 fl.

La sporirea bibliotecii au contribuit și în anul expirat: Academia maghiară de științe din Budapesta, Academia de științe ces. reg. din Viena, Academia română din București, Universitatea săsescă din Sibiiu, Verein für siebenbürgische Landeskunde, Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften, Biblioteca națională din Florența, Institutul geografic argentinu din Buenos Ayres și câți-va autori. Din suma preliminară pentru augmentarea bibliotecii s'au procurat în anul expirat 28 opuri în 36 tomuri și 2 broșuri. Pe lângă aceea inventariul bibliotecii s'a mai sporit cu :

a) Higiena copilului dela nascere până la alu 7-lea anu alu etății, de S. Stoica, opu premiatu și tipăritu cu spesele Asociațiunei în 3000 esemplare, dintre cari, după ce 100 esemplare s'au pusă la dispoziția autorului, s'au vëndutu și s'au distribuitu spre vëndare între despărțemintele Asociațiunei în totalu 2280 esemplare.

b) Date istorice privitoare la familiile nobile române, vol. II., de I. cav. de Pușcariu, tipăritu cu spesele Asociațiunei în 500 esemplare, dintre cari, afară de 100 es. puse la dispoziția autorului, alte 97 esemplare parte s'au vëndutu, parte s'au trimisă gratuitu mai multor redacțiunii de diare, bibliotecii publice și bărbați de litere.

c) „Transilvania“, organulu Asociațiunei din anul 1894, în 86 esemplare.

d) Catalogulu bibliotecii Asociațiunei transilvane, tipăritu în 500 esemplare.

Dintre scrierile periodice au incursu parte gratuitu, parte în schimb pentru organulu Asociațiunei „Transilvania“ următoarele: „Dreptatea“, „Fóia de Dumineca“, „Gazeta Transilvaniei“, „Telegrafulu Român“, „Gazeta Bucovinei“, „Familia“, „Minerva“, „Biserica și Scóla“, „Fóia diecesană“ și „Scóla poporală“.

Față cu sporiul de mai sus statul bibliotecii a scăzut în anul 1894 cu 91 tomuri și 41 broșuri din publicațiile Asociației, parte vândute, cea mai mare parte însă dăruite pentru biblioteci și alte scopuri publice.

VII. Publicațiile Asociației.

În editura Asociației au apărut în 1894 și timpul mai nou, următoarele publicații:

1. „*Transilvania*“, foia Asociației pro 1894, în 12 numere (a. XXV.), sub redacțiunea dnului Zacharia Boiu, prim-secretariul Asociației;

2. „*Numărul festiv*“ „*Transilvania*“, edat la finea anului 1894, din incidentul iubileului de 25 ani, de prim-secretariul Asociației Z. Boiu;

3. „*Higiena copilului dela naștere până la al 7-lea an al vieții*“ de Simeon Stoica, medic în Abrud, — scriere pentru popor, premiată de Asociație în 1892;

4. *Catalogul bibliotecii* Asociației transilvane, compus de bibliotecariul Asociației N. Toganu.

Sub tipar se află:

5. *O colecție de povești populare*, de Ioan Popu-Reganul, premiată de Asociație în 1892;

6. În firul acestora avem onore a raporta, că în primăvera anului curent, comitetul Asociației a luat inițiativa pentru editarea unei scrieri enciclopedice, cu scop de a contribui și pe această cale la popularizarea științelor și artelor și la lățirea cunoștințelor folositoare în sinul poporului român.

Acastă publicație se va redigea după sistemul așa numitelor „*Lexicone de conversație*“, cari la alte popore au devenit scrierile cele mai populare și aproape indispensabile și a căror lipsă se simte la noi cu atât mai mult, cu cât literatura noastră poporală până astăzi este încă foarte mancă în cele mai multe ramuri, și poporul nostru — mai ales dincă de Carpați — este lipsit de centre culturale,

cară la alte națiuni sunt factorii cei mai de frunte ai progresului cultural.

„Enciclopedia română“, după cum însuși titlul ei arată, va fi o publicațiune de caracter eminent *național*, și se va ocupa în primul rând cu cestiunile de interes curat românesc, oferind în formă lexiconală o fidelă oglindă despre întregul trecut și prezentul poporului român, și totodată va căuta a da publicului nostru cetitor un bun sfetnic și conducător pe toate terenele științelor și artelor.

Cu conducerea acestei publicațiuni comitetul a însărcinat pe membrul său Dr. *C. Diaconovich*, și în urma apelului publicat în această cauză s'au angajat până astăzi aproape o sută dintre cei mai valoroși scriitori români, între cari numeroși membri ai Academiei Române, profesori universitari și de la școlile noastre medii, precum și mulți alți bărbați de științe și litere, de a contribui la realizarea cât mai îndestulătoare a întreprinderii.

Lucrările pregătitoare sunt deja în curgere și peste câte-va luni se va pute începe publicarea opului, care este contemplat în estensiune de circa 120 côle de tipar și are se apară în fascicule lunare în decursul de doi ani.

În fine mai amintim, că în urma unui contract încheiat cu cunoscuta și binemeritata librăria *W. Krafft* din Sibiiu, Asociațiunea este scutită de orice angajament material în această afacere.

Despre rezultatul întreprinderii se va raporta la timpul său.

VIII. Despărțemintele Asociațiunei.

Despărțemintele Asociațiunei în mare parte funcționează spre deplina mulțemire a intereselor noastre culturale. În special cu laudă amintim despre activitatea despărțemintelor: Abrud, Alba-Iulia, Bran, Brașov, Brad, Blaj, Coahalm, Dicio-Sân-Martin, Făgăraș, Hațeg, Mediaș, Murș-Ludoș, Murș-Oșorhei, Năsăud, Reghin, Orăștie, Sebeșul săsesc, Seliște, Sibiiu și Șimleul-Silvaniei.

Nici unŭ semnŭ de vietă n'aŭ dat în 1894, următorele despărțeminte: Agnita, Betlénŭ, Ciachi-Gărbăŭ, Deeș, Elisa-betopole, Gherla, Mociu și Treiscaune.

IX. Propunerî.

Supunendŭ acestŭ raportŭ aprețiarei onoratei adunări generale, dimpreună cu aclusele sale, rugăm Onorata adunare generală se binevoescă:

- a) a lua spre scire acest raport;
- b) a declara de membrii Asociațiunei pe cei primiți de comitetŭ și provęduți cu documentŭ de legitimare, după consemnarea prezentată;
- c) a da espresiune condolentei pentru membrii reposați ai Asociațiunei, după consemnarea prezentată;
- d) a da absolutoriŭ pentru rațiociniile Asociațiunei pro 1894;
- e) a aproba proiectulŭ de bugetŭ alŭ Asociațiunei pro 1896;
- f) în fine a alege președintele, vice-președintele, membrii comitetului și ceialalți funcționari ai Asociațiunei pe unŭ nouŭ periodŭ de trei ani, anume: 1895—1898 inclusive.

Sibiŭ, din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ, ținută în 8 Augustŭ 1895.

Dr. Ilarionŭ Pușcariŭ m. p., Dr. Vasilie Bologa m. p.,
vice-președinte. sesretariŭ II.

DELA ADUNAREA GENERALĂ A ASOCIAȚIUNEI.

Presa română a adusŭ deja raporte îndestulitóre asupra șilelorŭ de 27 și 28 Augustŭ c. n., când Asociațiunea transilvană a sêrbatŭ în Blajŭ adunarea sa generală pe anulŭ 1895. După colórea lorŭ șiarele diferŭ în unulŭ sêu altulŭ din punctele programei obiectelorŭ pertractate; dar tóte convinŭ întru a constata, că șilele acestea în generalŭ aŭ fostŭ șile de bucuriă și înălțare națională.

Pertractarea obiectelor puse la ordinea zilei a urmată conform programei publicate în Nr. 8 alu acestei foi; și decursul în specialu se vede din procesele verbale, ce se publică astăzi în partea oficială.

După cuvântulă presidială, întâmpinată cu vii aplause, și după cetirea raportulă generală alu Comitetulă centrală, cari acte ambe se publică în numărulă presentă, se alegă diferitele comisiuni prevădute în programă, și se dă cetire disertațiuniloră insinuate. Acelea sunt: una a dluă *Ioană Popescu* din Cohalmă asupra temeă: *Care este femeea cea măz frumósă?* Alta a dluă canonică din Blajă *Gavriilă Popă: Îmmorméntarea la Romană*. Ambe disertațiunile aă fostă ascultate de numerosulă publică cu atențiune și remunerate cu vii aplause. Publicarea loră va urma în Nriă procsimă.

Ședința a doua dela 28 Augustă n. se ocupă cu rapórtele comisiuniloră esmise în ședința primă. Raportulă generală despre activitatea Comitetulă în anulă espirată, referentă Dr. V. *Hossu*, se ia spre sciința, legându-se de elă câte-va propuneră din partea comisiunei: ca pe spesele Asociațiunei să se tipărăscă numai lucruri de interesă, pentru poporă, ca datele exprimate în cifre să se presente în comparare cu cele de pe aniă espirați, ca la activitate despărțeminteloră să se arete în liniamente generale și direcțiunea, în carea se desvótă acéstă activitate, ear din partea membriloră: ca în rapórtele generale să se arete preste totă progresulă literaturēi române ș. a.

Comisiunea financiară, referentă A. *Nicóră*, constată purtarea în regulă a rațiociniului, și adunarea apróbă și votéză Comitetulă, resp. cassarului absolutoriu. Propunerea d. I. Costină, a se eda o scriere pentru poporă, carea se cuprindă legile țereă privitoare la avere, se transpune Comitetulă, spre a prepara ună plană detaiată pentru o atare scriere; ear cu privire la crearea de stipendii pentru învățarea sculp-

turei în p \acute{e} tră a tinerilor din Munții apuseni, propusă de d. G. Pop, se autorisează Comitetul, a conferi stipendiul de 100 fl., destinată pentru sculptura în lemn, și pentru sculptura în p \acute{e} tră.

Cu privire la *noul proiect de Statutele Asociațiunei*, comisiunea emisă propune prin referentul Dr. A. Grama, în general primirea lor și intrarea la desbaterea *specială*, ear propunerea Dr. A. Mureșanu, a se mărgini adunarea pe lângă modificarea §§-lor 5 și 21, dificultăți de guvernă, nu află sprijinire. Pertractarea se continuă și în ședința a III-a și se termină cu primirea, pe lângă neînsemnate modificări, a proiectului prezentat de comitet.

Comisiunea *pentru încassarea tacselor* dela membri vechi și noi a raportat în ambe ședințele prime, prin raportorul seă C. Colbasi, că a încassat dela membri de ambe categoriile 631 fl.

Espirându în sensul statutelor periodul trienal alu Comitetului și funcționarilor Asociațiunei, adunarea, în urmă propunerii referentului respectivei comisiuni Dr. Aug. Bunea, proclamă președinte și vice-președinte pre actualii dd. I. M. Moldovanu și Dr. Ilarionu Pușcariu, ear membri ai Comitetului pre dd. Iosif St. Șuluțiu, P. Cosma, I. V. Russu, Z. Boiu, I. Papiu, Dr. C. Diaconovich, Leontinu Simonescu, Onoriu Tilea, Dr. Amos Frăncu, Dr. Aurelu Brote, I. Crețu și Alecsandru Lebu; ear suplenți pre dd. Dr. Oct. Russu, Dr. Remus Roșca, I. de Maximu, G. Bogdan-Duică, N. Toganu și G. Dima. Secretaru I., în urma resignării în scrisă a secret. de până acum Z. Boiu, s'a alesu Dr. C. Diaconovich, secretaru II. s'a realesu Dr. V. Bologa, cassaru L. Simonescu, bibliotecaru N. Toganu. Postulu de controlor, remasu neocupatu, se va ocupa prin substituire.

La propunerea dlui *Moroianu* s'a alesu membru onorariu Dr. G. Weigand, cunoscutulu profesor și conducătoru alu seminariulu pentru limba și literatura română din Lipsca.

Procsima adunare generală, în urma invitației din partea multor fruntași din *Lugoju*, se va întruni în orașul acesta, — un moment mic la părere, dar de mare însemnătate, semnalându estinderea activității Asociației noastre transilvane asupra patriei întregi.

Cu acestea fiind terminate agendele din programa acestor zile, adunarea după căldurose cuvinte de mulțemită din partea președintelui și vii urări din partea adunării, se rădică.

Din momentele, ce stau afară de cadrul programelor oficiale, însemnăm: onorifică primire a Comitetului din partea unei numeroase deputații de membri ai Comitetului despărțământului Blaj, ai Comitetului de primire etc., în frunte cu președintele, binevântarea aceluia din partea profes. G. German, răspunsul din partea v.-președintelui, intrarea în Blaj și ospitală primire din partea cetățenilor fără deosebire; apoi intrarea Comitetului la prânzul festiv dat din partea președintelui, buna lui primire la reședința metropolitană, la casele dd. canonici și altor onorații, visitarea numeroșelor institute de cultură, ce s'au rădicat și augmentat în deceniul din urmă, și în fine s'era de cunoștință în hotelul „Univers” ce se petrecu în cea mai bună animație, până când o ploie multă dorită veni a restringe sub acoperământ, mulțimea risipită sub cer.

Diua deschiderii adunării a fost inaugurată cu solemnul serviciu divin, celebrat de Escel. Sa metropolitanul Victor cu numeroasă asistență.

La două ore urmă prânzul festiv, la care între în suflete aclamări veni și iubitul archiepiscop. Despre numeroșele toaste, oficiale și neoficiale, au relatat de ajuns foile noastre zilnice; și totu asemenea despre concertul bine succes, condus de dl. Iacob Mureșanu, care a prezentat aici pentru prima dată și compoziția sa „Mănăstirea Argeșului”.

Țiua următoare întruni pre membri Comitetului centrală și alți numeroși oșpeți, din locă și din afară, preste 70 persoane, la ună prândă strălucită în salele metropoliei.

Înceierea petrecerilor soțiale o făcū balulă celū fôrte bine cercetată din spațiosa sală de gimnastică; premii în numerariū și laudatoriī pentru cele mai frumose costume naționale din diferite ținuturi romănesci se conferiră d-șorelorū *Moldovană* din Mediașū, *Lazarū* din Băița și *Opriș* din Armeni.

Z. B.

MOMENTE DIN VIETA LUI PETRU MAIORŪ DE DICIO-SÂNMARTIN 1753—1821.

(Cercetări literar-istorice).

(Înceiere.)

Petru Maiorū parochū și protopopū Sas-Reghinului și Gurghiului 1784—1809.

Vedend episcopulă de pe atunci Ioanū Bobb hărnicia lui Petru Maiorū, precum și strădania neobosită cătră binele și fericirea confrăților seī romăni fără deosebire de religiune, precum și energica lui pășire chiar și pe față în contra inovaționiloră străine bisericeī ortodocse întroduse arbitrarū în biserica nōstră națională, nu putū suferi pe P. Maiorū, ci căuta ori-ce prilej numai ca se-lū depărteze din Blajū.

Inscenările persecuționiloră contra lui Petru Maiorū și a altorū bărbați binemeritați sunt deja cunoscute, nu le mai repețimū; amintimū numai, că P. Maiorū la anulū 1784 Iunie 19 a dimisū din curtea episcopescă din Blașū*).

Remasū fără funcțiune, în trista poziție lipsitū de pânea cea de tôte zilele, nu scim la a cui intrevenire, Maiorū a fostū chirotonitū ipodiaconū, diaconū și preotū, după aceea l'a rânduitū parochū alū Reghinului și protopopū preste doue protopopiate (Reghinū și Gurghiū). Actulū de denumire dōră s'ar afla în archivulū episcopiei din Blajū între scrip-

Vedī actulū de demitere la A. Papiū Ilarianū. Vieta operele și ideile lui Georgiū Șincai. Bucuresci 1869 pag. 89. —

tele de pe acele timpuri, decât l'ar mai căuta cineva. De nu va fi peritū de acolo, ca multe alte scripte vechi! Pre timpul cānd se făcū Petru Maiorū protopopū, erau și de acei protopopi, cari mai nu-și sciaū iscāli numele!

Purtarea lui P. Maiorū cea bună și tréză, hārnicia lui și nevoința spre binele de obște 'lū făcură vestitū în acele părți. Veniturile parohiei S.-Reghinului, căci ca protopopū alū Gurghiului n'avea parohie, încă și până acum se facū acolo din una dóue parohii cu ale epitrachilului cu totū, acela cu privilegiū conscripțiunei parochiilor prin unū bārbatū trimisū din Blajū s'a aflatū pe anū 30 fl. Cine nu crede, cerce la archivulū comit. Turdei, și la scaunulū protopopescū din Blajū, și se va convinge.

Slujba este grea la parochia aceea, fiind romāniū risipiți prin oraș și pe de laturī de oraș. Ear protopopiatele amēndoue n'au mai nici unū venitū, de aceea s'au dat lui Petru Maiorū dóue protopopiate, care numai îi immulțirā osteneala întru administrare. Ear de obște grāind, dēnsulū a aflatū ómeni mai numai cu numele creștinī: nimica nu sciaū séū tocmai puținū din ale creștinātatiī. Elū dintāiū a începutū a-i învăța de acelea.

Prin tóte satele a rēnduitū și a întetitū feciorī și fetele micī cu mari sē mērgā la „diacul“ bisericeī, se învețe lucrurile cele creștinescī, și părinților li-a poruncitū, ca se facā pre fiī lorū ca cele ce au învățatū sē le proceteascā acasă în tóte ȃilele, séra și diminēța, în auȃlū tuturorū celorū din casā.

Cu acēstā mijlocire învățau și părințiī dela fiī lorū. Mergea P. Maiorū prin sate, unde adunānd prunciī făcea esamenū; pre cei ce scia îi lāuda, pre ceilalți părintesce îi dojenia și rēnduia mijlocirī ca se învețe.

Vara umbla pe cāmpū, prin păduri, unde scia că sunt adunați prunci a pasce vitele, și vedēndu-i îi striga la dēnsulū, cariī cunoscēndu-lū, îndată alergau toți acolo, și elū îi întreba cele ce au învățatū, și de nouī îi mai învăța și îi lumina, avēnd deosebitā dulcēța de a „bālui“ cu prunciī,

pentru care tuturor era iubit. Atât a fost aprins P. Maior, voia pruncilor spre învățatură, cât prunci uita jucăriile lor, și când se întâlneau pe uliță, tot de învățatură grăiau și se întreba unu pe altu. Fetele cele mari încă le adunase la ședătoare, ca se tórcă în locu de obiceiutele nebunii, și a învăța lucrurile cele sfinte.

Ferescă Dumneșeu apoi se fi răbdatu P. Maior, la vr'unu preotu seú orice slujbaș bisericescu a i se face dela cineva nedreptate. În toate părțile priveghia și apera. Precum Israiltenii într'o mână ținea sabia, ca se se apere de vrăjmași, cu alta lucrau la biserica din Ierusalimu, așa și P. Maior într'o mână ținea condeiulu și molitvelniculu, ca se slujescă parochiei și protopopiatulu, în ceealaltă, dîcendú așa, sapa ca se se chrănescă; pentru că nici din parochie nici din protopopiatu nu-i venia pânea cea de toate zilele. Astfelu era vieța lui P. Maior ca parochu și protopopu Sas-Reghinulu și Gurghiulu.

Pe lângă această vieță destul de tristă pentru Petru Maior, mai amintim încă o diregătorie escepțională a sa. Venind clerulu tinéru din Liov acasă la Blaj, a fostu chematu la profesura canónelor, carea măcar că era cu ceva neîndemână împreunată, după ce s'a fostu obiceiuitu afară, la parochie și protopopiatu, au fostu totuși o slujbă cinstită și cu plată, dîce D. Vaida în cuvântarea cătră clerulu celu bătrân.

Pentru profesura această escepțională a avut Petru Maior plată pre anu 200 fl., însé n'a pututu trăi din această sumă, ci a fostu silitu se mai cheltuiască pentru susținerea vieții și dintru alu seú ce au fostu dusu cu sine la Blaj; ba ce e mai multu, la sfêșitulu anulu au trasu și chirie dela densusu, pentru că au ședutu într'o chiliuță aprópe de scólă.

După aceea făcendu-se la Hațeg vacanță prin mórtea vicariulu Michailu Timar, s'a îmbiiatu cu vicariatulu, dîce L. Vajda la pag. 10*), dar n'a vrutu se o primescă, măcaru

că vicariatulū întru acéstă diecesă a fostū mai cinstitū decâtū alte diregătorii!

Încât este acéstă aserțiune adevărată, nu am pututū erua cu positivitate. Se pare însă, că aū fostū numai o sēcătură cu îmbierea vicariatulū și a canoniciei.

Vina cea mai mare a lui P. Maiorū a fostū naintea superiorilorū sei, că elū a statū pe lângă rënduelile părintesci ale bisericei, și n'a suferitū ca unulū seū altulū după sburdarea lui sē facă înnoiri, de vreme ce acest felū de înnoiri pricinuescū vrajbă și împărechieri în biserică și sémenă a iubire de stăpânire, ca se tac de celelalte. Nicī nu e volnicū nimeni, chiarū și episcopū sē fiă, a face înnoiri în rënduelile bisericesci, ba tocma de ar dobândi unū înnoitoriū, cu niscari încurcări ascunse întărire dela cea mai înaltă putere bisericăscă, venind lucrulū la ivélă, tôte ar rămânē deșerte, și însași puterea aceea, pricepēnd lucrulū din fir în pērū, le-ar rēsturna. Câte pilde avem de acestea și vechi și noue! Din tótă viēta lui P. Maiorū, după o contemplare óre-care, aflăm, că elū pururea a căutatū prilej cum se pótă lucra mai multū spre crescerea culturală și folosulū némului românescū. Pronia dumnezeiască a lucratū, ca P. Maiorū sē nu mai suferē de persecuțiunile dușmanilorū sei, ci se scape de ei, se mérgă la Buda spre folosulū tuturorū Românilorū; precum óre când petrecerea lui Iosif la Egipt a fostū prilej la mântuirea frațilorū sei și a filorū lorū. Așa a fostū și petrecerea lui P. Maiorū la Buda ansă la folosulū și înaintarea némului seū românescū celū prea iubitū!

Ear dlū Antonelli în Breviariulū istoricū alū scólorulū din Blajū, tipăritū în a. 1877, ne dă următorilū episodū din viēta lui Petru Maiorū ca parochū și protopopū S.-Reghinulū și Gurghiulū.

Petru Maiorū în timpulū funcțiunei în Reghinulū ungurescū prin purtarea sa bună și cuvenită statulū îmbrăcișatū și câștigase înaintea străinilorū respectū, ear la ai sei popularitate. Lui este de a se mulțemi fondulū parochiale, casa

și biserica din Reghinulă săsescă, Tradițiunea ȃice, cã romãni, nefindũ suferiți în cetãțile și orașele săsesci, prin rãdicarea de biserici și case parohiale, Petru Maiorũ în conțelegere cu poporenii sei a cumpãratũ casa și curtea unui sasũ materialmente scãpãtatũ din Reghinulă săsescă, și în secretũ, în timpũ de nópte, mutãndũ campanele, cãrțile, vestmintele și sacrele vase ale bisericeii din Reghinulă ungu-rescã, în ȃiua urmãtoare îmbrãcatũ în ornatele bisericesci începũ s. liturgie în prezența poporului adunatũ.

Magistratulũ a alergatũ la fața locului, și aflãnde ceea ce se fãcuse, i-a intentatũ procesũ, în urma cãruia fũ silitũ a pãrãsi acea stațiune, și în luna lui Ianuariũ anulũ 1809 a-și cãuta aplicațiune în Budapesta, ca revisorũ de cãrți romãnesci. Unii ȃicũ, cã nu pentru acelũ procesũ, ci pentru cã nu fu alesũ în capitlulũ înființatũ în 1807 ar fi pãrãsitũ acea stațiune.

Care din adusele cauze este cea adevãratã, astãđi nu se pôte erui, însã esistența acelui procesũ este evidentã, de óre-ce în protocolulũ oficiosũ alũ episcopiei nãstre din 2 Februariũ 1809, se aflã cuprinsulũ suplicei credincioșilorũ din Reghinulũ săsescũ, în care ceruserã, a li se trimite atare preotũ, care se-ĩ pótã apãra în cauzele lorũ, la care li s'a resoltitũ, cã atare preotũ, carele se fiã totodatã și procuratorũ, nu se aflã nici între pãrinții basilitanĩ (pag. 17).

Petru Maiorũ ca revisorũ, censorũ și corectorũ de cãrți în Buda 1809—1821.

Petru Maiorũ ajunge la Buda la 7 Martiũ 1809. Asupra vieței lui în Buda mai amintimũ, pe lângã cele ce ni-a spusũ dlũ At. M. Marienescu, cã dẽnsulũ dupã ce s'a aședatũ în Buda, mai întãitũ s'a apucatũ și a aranjatũ spre tipãrire „Propovedaniile“ la îngropãciunea ómenilorũ morți 1809 pe 304 pag., însoțindu-le de o frumósã precuvẽntare pe 8 pag.

De totũ a tipãritũ 40 de Propovedaniĩ și 11 iertãciuni la morți cãtrã diferite persóne.

După-ce cătră finea anului 1809 aū eşitū de sub tipărū propovedaniile, a începutū a tipări şi „*Didachiile*“, adecă învăţături pentru crescerea filorū, la îngropăciunea pruncilorū morţi, pe 133 de pagini, cu o prefaţă de 4 pagini. A scrisū de totū 15 cuvântări, cu scopū de a da o iconă părinţilor de a-şi cresce prunciū bine. În aceste admite ideile lui Rousseau, unite cu idei scōse din legea divină.

În anulū următorū 1810 a aranjatū spre tipărire şi a tipăritū: „*Predicile*“ seū învăţături la tōte Duminecile şi sērbătorile anului, în trei părţi. Partea întâia cu o frumoasă precuvântare pe 8 pagini nepaginate şi 273 pagini paginate, cuprinde 23 de predici, tipărită la a. 1810.

Partea a doua pe 296 pagini cuprinde 31 de predici tipărită la a. 1811. Partea a treia pe 92 pagini cuprinde 20 de predici, scōse de sub tipariū, precum se vede, cătră finea anului 1811. La a. 1812 tipări *Istoria pentru începutulū Romānilorū în Dacia*, însoţită de o precuvântare de 2 pag. nepaginate, ear tecstulū pe 348 pag. La finea acestei Istorii sunt acludate douē disertaţiuni, una: Pentru începutulū limbei romānesci, şi alta, Pentru literatura cea vechiă a romānilorū.

La anulū 1813 a tipăritū *Istoria bisericei romānilorū*, atātū a acestorū de dincōce, cât şi a acelorū de dincolo de Dunăre.

Despre acēstă scriere vom vorbi la altū locū.

Observū, că tōte cărţile tipărite de P. Maiorū până aci a fostū formatulū quartū. — Afară de aceste cărţi a mai tipăritū Petru Maiorū cărţi mai micī în 8°, şi anume:

1. Rēspunsulū la cărtirea, carea s'a datū asupra persoanei lui P. Maiorū. Buda 1814, 8° 42 pag.

2. Animadversiones in Recensionem Historiae: de origine Valachorum în Dacia, (e valachico în latinum conversae). Buda 1814, 8° 40 pag. (Tip. Reg. Univers. Ungariae).

3. Reflexiones in Responsum Domini Recensentis Vinnensis ad animadversiones in recensionem Historiae de ori-

gine Valachorum in Dacia (e valachico in latinum translatae). Pesthini (Typis Ioan Thom. Prattner; 1815 pag. 38).

4. Contemplatio Recensionis in Valachicam anticriticam literariis ephemeridibus Viennensibus Nro 7 Februar, 1816 (Typis Reg. Univers. Hungaricae 8° pag. 24).

5. Întemplările lui Telemach, tom. I. Buda 1818 în 8° 387 pag.

6. Orthographia romana sive latino-valachica, una cum clavi, qua penetralia originationis vocum reservantur. Buda 1819 în 8° VIII + 103 + 1 pag.

Netrecându-se toate esemplarele din această carte, s'a adausă suplementară la Lexiconul Budan tipărită la anulă 1825.

7. În fine mai pomenim, că în totă decursulă aniloră petrecerei sale în Buda în fiă care anulă a edată câte ună calendariă forțe instructivă, însă fără a-și însemna numele pe ele, ceea ce se documentează și prin acea împrejurare, că morind elă, directorulă tipografiei Mathias Markovits în relația sa de datulă 15 Februară 1821 aduce la cunoscintă consiliulă regescă locotenentială ală Ungariei mórtea lui Petru Maioră, și cumcă a mai rămasă datoră, între alte datoră, 60 fl. „pro calendariis Valachicis. (Analele Academiei române din Bucuresci de pe ană 1882—83 Ser. II. tom. 5, 2 pg. 99).

Acesta este ordulă naturală, cum aă vedută prin tipariă lumina șilei operele lui Petru Maioră.

Operele lui Petru Maioră remase în manuscrisă.

Din manuscriptele lui Petru Maioră aă începută a se publica mai întâiă la 1855 prin rep. T. Cipariă ună fragmentă din partea inedită a istoriei bisericesci în Acte și fragmente pentru istoria bisericeii românesci la paginile 129—137, 145—186—191.

După aceea a mai continuată rep. T. Cipariă la anulă 1867 în epochalulă seă Archivă pentru filologie fragmente gramaticale și testamentulă lui Petru Maioră la paginile 27,

247, 338, 355, 388, 390, 440 și 518. Dîcînd între altele că: „Dintre mai multe fragmente originale de ale renumitului nostru filolog istoricî Petru Maiorî, ce se aflîu de mai multî la noi, după cele publicate totî de noi (T. C.) în Acte și fragmente (pag. 129—137 și 145—186—191) mai remase încă unulî nepublicatî, ca de 10 cîle, cuprîndîndî începutulî mai multorî tractate sîu opurî gramatice, parte romînescî, parte latinescî, care noi aici din cînd în cînd le vom publica tîte, cređînd cî cu acîsta vom face unî ce plîcutî publiculî, de și unele din ideile, oserbađiunile auto-riului nu-sî după convicđiunile nîstre (T. C.); de aceea însî totî nu le vom supune la nice o criticî din partea nîstrî (T. C.).

Mai tîrđiî la anulî 1865, Dr. Grigorie Silași redactî în Viena o fîiî sub titlulî: „Sionulî Romînescî“, unde reproduce cu litere latine și opulî: „Protopapadichia“ scrisî de Petru Maiorî la anulî 1796 în Nrîi 10, 11, din anulî 1865 și în Nrîi 2, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 și 16 din anulî 1866.

Ear în anulî 1894 se descoperî încă unî manuscrisî alî lui Petru Maiorî sub titlulî: „Procanonî“ *), scrisî la anulî dela Christosî 1783 în „Biserica ortodoxî romînî“, reprodușî și în Nrîi 40—52 din „Biserica și Scîla“ din Aradî ex 1894.

Alte manuscripte, de vor fi esistîndî, nu le cunîscemî.

Sperîndî cî cu aceste șirurî și eî am contribuitî ceva, după modestele mele cunîscințe, la chiarificarea momentelorî caracteristice din vieța fericitulî *Petru Maiorî*, priimîscî onorađiî cetitorî ai „Transilvaniei“ modesta mea salutare!

Emilianî Micu.

*) Procanonî, ce cuprinde în sine cele ce sunt de lipsî spre înțelesulî celî deplin și desîvîrșitî alî canónelorî și a tîtî toc-mela bisericîscî, spre folosulî mai cu sîmî a Romînilorî, alcîtu-itî și întocmitî de Petru Maiorî. Anulî dela Christosî 1783.

DIN SCÓLA VIETIÎ.

(Aforisme alese și traduse de Jeronimă G. Barițiu.)

Cel-ce trăiesce fără prietină, n'are să rămână multă timp în-teleptă.
Francez.

*

Ca și trupul fără de suflet, așa și omul fără de prietină.

*

Latin.

Vięta e mórta, decă lipsesce prietinulă.
Islandez.

*

Maî bine fără de vięta, decăt fără de amică.
Svedez.

*

Mirare decă cineva e tristă, când are ună amică.
Persan.

*

Pe calea prietiniei nu-î iertat să lași să crească ęrbă.

*

Francez.

Prin tăcere să strică multă prietinie.
Proverbială.

*

Las să vedă cine e la tine, și apoi voi ști ce e de tine.

*

Arab.

Paseri de aceleși pene sboră bucurosă împreună.

*

Proverbială.

Egalitatea e sufletul amicitiei.
Aristotelă.

*

Amicitia trebuie să se ne afle, să se ne facă egală.

*

Franceză.

Persone slabe își ajungă scopul, decă se aliază cu de cele tari; precum pârul ajunge cu ajutorul rîului la ocean.

*

Indiană.

Împreunarea de lucruri slabe pôte deveni tare, spre ajungerea unui scop; cu fire de paie slabe împletite într'o funie, poți lega ună elefantă turbată.
Indian.

*

O aschiă umedă împreunată cu două uscate, se dedă în curând se arde.
Talmud.

*

Cu ună omă ticălosă nici se nu te asociezi, nici să-î fi prietină: când ună cărbune e fierbinte, te arde; când e rece, îți înne-grește mână. —
Indian.

*

Prietinia cu cel rău e ca umbra dimineții, din ceas în ceas scade; dăr prietinia cu cel bun crește ca umbra serei, până ce apune soarele vieții.
Indian.

*

Cine a încetat să a fi amic, nu a fost nicădată.

*

Francez.

Cine caută amici fără defecte, rămâne fără amici.

*

Prov. orient.

Prietinia făcută prin vin, ține cât și vinul numai o noapte.

*

Logau.

Inimile, care se dau mai ușor, acelea se ia mai iute înapoi.

*

Chinez.

Prietinii cei mai prietinoși se țin mai puțin, ca și vinurile cele mai dulci.

Proverbială.

*

Nu există o oglindă mai fidelă, decât un prieten vechi.

*

Spaniolă.

Un prieten vechi e o a doua conștiință.

*

Francez.

Amiciția cea mai veche trebuie ca și vinurile ce numeră ani, să ne fiă cea mai plăcută.

Cicerone.

*

A schimba pe un prieten vechi pentru unul nou, însemnează a cumpăra pentru fructe floră.

Logau.

*

Fericirea nesigură ne dă ocaziune să cunoștem pe amicul sigur.

Ennius.

*

În secetă se cunosc izvoarele bune, în necaz prieteni buni.

*

Chinez.

Când sărăcia se furișează prin ușă în casă, prietenia mincinosă sare pe ferăstră.

Rusescă.

*

Amicii falși sunt ca beșicile de apă, care se ivesc numai când plouă.

Proverbială.

*

Amicii falși sunt ca umbra pe orologiul de soare, care apare când e soare și dispăre, când se năruie.

Italiană.

*

Ferește-te de un amic rămpăcat; el e ca o oglindă spartă, care nu se mai poate întregi nicădată cum a fost.

*

La Andr. Sutor.

Amiciția ruptă nu se mai poate înnoda nicădată așa perfect, fără ca nodul să rămână vedut și simțit.

Franceză.

*

Din vinul celu mai bunu se face oțetulu celu mai acru, din amicii cei mai buni dușmanii cei mai înverșunați. *Proverbială.*

*

Primăvera umflă muguri, ear iubirea umflă inimile. *Finic.*

*

Amorul n'are măsură de timp: elu încoțesce, înflorește și se cõe într'unu ceasū frumosū. *Th. Körner.*

*

Amorul îmbunătățește pe celu mai bunu și põe da valõre celui mai ticălosū. *Raibaut de Vaqueirs.*

*

Cel-ce trăesce fără iubire, e mortū de viu. *Proverbială.*

*

Acea e iubirea adevērată, care rămâne neschimbată, orī cā-ī dai totū, orī cā-ī refuzi tot. *Göthe.*

*

Nici o rosă, nici o garofă nu potū înflorī atātū de frumosū, ca doue suflete, ce se iubescū, când staū lângă olaltă.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrologū. La 9 Augustū n. a rēposatū în Dejū dlū *Gavriilū Manu de Boiereni*, avocatū, fostū jude supremū în comit. Solnoculū-inferiorū, membru pe vieță alū Asociațiunei transilvane, etc., în etate de 71 anī.

— La 19 Augustū n. repositā în Sibiiū dlū *Ioanū G. de Poppū*, avocatū, membru alū comitetului centralū alū Asociațiunei transilvane. în etate de 50 anī.

Fiă-le țērāna ușorā!

— La 3 Augustū c. a repositū în Stāniculū din Moldova celebrulū membru și acum vice-președinte alū Academiei romāne Dr. *Dimitrie Brāndză*, în etate de 48 anī. Reposatulū a fostū alesū membru alū Academiei, secțiunea științifică, la 30 Iuniū 1879, și știința perde cu dēnsulū unū valorosū reprezentantū.

Bătălia dela Călugăreni. Duminecā 13 Augustū a. c. s'aū plinitū 400 anī dela victoriõsa bătăliā dela Călugăreni, unde *Mihaiū Vitezulū* cu o mică armată romānescă nimici armata turcēscă îndecitū mai mare. Dlū N. D. *Popescu* într'o corespondință din „Gaz. Tr.” cu dreptū cuvēntū impută poporului nostru puținulū interesū pentru serbarea acelei țile.

Mănăstirea din Sinaia a sērbatū la 15 Augustū, a. c., chramulū bisericeī, cu mare solemnitate aniversarea 200 a zidirei sale.

Demnū de imitatū. Pentru scõla civilă de fete a Asociațiunei a dārunitū dlū *Aleksandru cav. de Goianū*, mare proprietariū în Zõdova (Bucovina), 50 fl.

Podulă preste Dunăre dela Cernavoda, una din zidirile monumentale ale Europei, se va inaugura la 15 Septembrie a. c.

Distincțiune. Zelosulă literatū românū din Basarabia *Constantinū de Stamatii-Ciurea* a fostū decoratū de M. S. Regele Carolū alū României cu medalia „Bene merenti“ clasa I.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 379—1895.

Proces verbal

din ședința I-a a adunării generale a XXXIV. a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, ținută în Blajū la 27 Augustū 1895.

Președinte: Ioanū M. Moldovanū, președ. Asociațiunei.

Secretariū: Dr. Vasile Bologa.

Nr. 1. După terminarea oficiulū divinū, celebratū în catedrala gr. cat. română de Escelenția Sa Înaltū Preasânțitulū Dnū arhiepiscopū și metropolitū Dr. Victorū Mihalyi cu asistență numerosă, președintele Asociațiunei Dlū Ioanū Micu Moldovanū, deschide adunarea generală prin cuvântū presidialū la órele 10 $\frac{1}{2}$ a. m. între viile aplause ale numeroșilorū membri prezenți.

— Cuvântulū de deschidere, întimpinatū cu vii urale, se alătură la protocolū și se decide a se publica în organulū Asociațiunei.

Nr. 2. La ordinea zilei cetirea raportulū generalū despre activitatea comitetulū Asociațiunei pe ultimulū anū de gestiune 1894.

— Se dă pentru esaminare comisiunei constatătore din dñii Dr. V. Hossu, Dr. I. Miħu și A. Vlaicu.

Nr. 3. În necsū cu punctulū precedentū,

— Se esmitū următóarele comisiuni:

a) pentru esaminarea rațiociniulū Asociațiunei pro 1894 și proiectulū de bugetū pro 1896, dñii: V. Podóbă, G. Bărbatū și A. Nicórá.

b) pentru esaminarea proiectulū referitorū la modificarea statutelorū dñii: Dr. A. Grama, Francisc L. Hossu și Dr. Ioanū Blaga;

c) pentru încassarea țacselorū și înscrierea de membri noi, domniū: St. Pop, C. Colbasi și I. Br. Hodoș.

Nr. 4. Se presentă următóarele esibite:

a) proiectulū comitetulū centralū pentru modificarea statutelorū Asociațiunei;

b) cererea dómnei Laura Borbola din Satmar pentru unŭ stîpendiŭ anualŭ de 400 fl. în scopulŭ completării studiilorŭ sale musicale;

c) resignarea domnului Zacharia Boiu, asesorŭ consistorialŭ, dela postulŭ de secretariŭ-prim alŭ Asociațiunei cu finea anului curentŭ;

d) cererea dlui George Șandru, învătătoriŭ în Petrila, pentru întreținerea fiicei sale în internatulŭ scólei civile de fete a Asociațiunei;

e) consemnarea delegațilorŭ esmiși din partea despărțemintelorŭ pentru presinta adunare generală.

— Se predaŭ comisiunilorŭ alese.

Nr. 5. Dlŭ Gavriilŭ Popŭ, canonicŭ capitularŭ în Blajŭ, presentéză propunerea:

„Considerândŭ, că poporulŭ nostru din munții apusenî s'aŭ luatŭ mijlócele de traiŭ prin aceea, că i s'aŭ opritŭ pădurile; considerândŭ, că locuitorii români din ținutulŭ acela. dacă nu li se va da ocașiune, ca sê-și póta căpêta pânea de tóte ȓilele, vor fi peritorî de fóme, vor fi necesitați a lua lumea în cap; din aceste considerațiuni, după ce statulŭ în Zlatna a deschisŭ scólă, pare-mi-se, de sculptură de pétră, 'mî iaŭ libertatea a propune, ca onorata adunare generală a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românu, se binevoiască a crea dóue stîpendii pentru doi tinerî români din munții apusenî, cari deprindêndu-se în acéstă măiestrie la scóla numită, aceea se o póta lătî printre poporulŭ nostru din acelŭ ținutŭ, ca poporulŭ românu de acolo în loculŭ mijlocului de traiŭ perdutŭ sê-și câștîge altulŭ, orî ceea ce ar fi și mai de doritŭ, sê li se ridice în Abrud o scólă română de industrie“.

— Se predă comisiunei financiare.

Nr. 6. Dlŭ George Bogdanŭ-Duică, publicistŭ din Sibiiŭ, în numele seŭ și alŭ consoțilorŭ, presentéză următóarele propunerî:

a) despărțemintele potŭ dispune pentru împlinirea problemelorŭ lorŭ de 40% din venitele după tacsele plătite de membrii lorŭ; ele sunt însê dătóre a raporta comitetului centralŭ asupra modului, cum s'aŭ folositŭ aceste venituri;

b) fóia Asociațiunei își continuă aparițiunea, avênd a fi redactată potrivitŭ următórelorŭ regule:

1. Fóia va da de aici înainte precumpănitóre atențiune celorŭ studii, care potŭ mijloci o pricepere esactă a proceselorŭ sociale, ce se petrecŭ în sinulŭ popórelorŭ și în specialŭ în sinulŭ

poporului nostru. (Sociologie, economie națională, statistică, etnografie etc., cu deosebită privire la relațiunile patriei noastre).

2. Pe lângă subînțelése cultivare asiduă și consecuentă a istoriei române politice, culturale și literare a poporului român din Ungaria și Ardélü, — fôia va cuprinde notițe estinse despre totü ce se publică relativü la viéta nôstră în trecutü și presentü fie în opere singurate, prin publicațiuni periodice; publicațiunile societăților erudite maghiare, săsesçi și austriace sê fiă mai alesü bine cetite și esploatate (D. e. Századok, Ungarische Revue, Erdélyi Muzeum etc.).

3. Părții critice a publicațiunei Asociațiunei i se va da o deosebită atențiune, partea acêsta fiindü menită a înlesni lucrarea secretariului I., servindü ca isvorü pentru raportulü anualü asupra literaturêi nôstre.

4. În fôie nu se va mai publica nici o lucrare, — fiă chiarü și cetită în despărțemintele Asociațiunei, dacä aceea nu este de o *valóre superiôră ori originală*.

5. Redactorulü fôiei, ajutatü în mod oficialü de comitetulü centralü, își dă silință a-și constitui dintre membrii Asociațiunei unü comitetü aucsiliarü de redacțiune și a-și asigura colaborarea membrilorü, care nu trăsescü apröpe de reședința comitetului și redacțiiei.

c) „Secretariulü-prim alü Asociațiunei face în fiä-care anü unü raportü generalü despre literatura română produsă pe teritoriulü Ungariei.

Aceste raporturi oficiale ale Asociațiunei se cetescü în adunările generale, se discută și se tipăresce în fôia Asociațiunei împreună cu observările esențiale făcute în adunare.

În aceste raporturi Asociațiunea se pronunță definitiv și asupra chestiei: care a fostü în anulü, asupra căruia raportéză, cea mai bună operă tipărită românescă? și acestei opere adunarea generală îi conferă, pe basa raportului oficialü, unü premiü (care se va conferi în fiä-care anü) de celü puținü 300 fl. v. a.“

d) „Secretariulü-prim este directorulü lucrărilorü cancelariei Asociațiunei și redactorulü fôiei periodice a Asociațiunei.

Elü mai alesü este chematü ca sê se țină în curentü cu dezvoltarea culturală și literatura poporului românü și sê iee inițiativa pentru lucrări menite se promoveze esențialü acêstă dezvoltare.

În lucrările aceste din urmă, elü va fi sprijinitü de referenții, pe cari din capulü locului comitetulü îi va numi din sinulü seü

pentru feliuritele specialității și terene ale vieții culturale și literare, cu care Asociațiunea se ocupă.

e) „Pentru a ușura lucrările comitetului central, lucrări cualificate a contribui la dezvoltarea culturală și literară a poporului român, comitetul își alege din sinul său referenți speciali pentru toate ramurile de activitate ale Asociațiunei.

În specialitatea lor referenții sunt datorii a observa amenunțit dezvoltarea culturală și literară și a lua împreună cu secretariul-prim inițiativa, pentru propunerile, ce vor fi de așternut comitetului spre discuție și decider.

Propunerile de acest fel se trimit, după admiterea lor, prin comitetul central, în formă de notă circulară tuturor subdespărțemintelor, cari sunt obligate să le iee în considerare și după putință să le esecute.

— Se predau comisiunei esmise pentru esaminarea proiectului de statute.

Nr. 7. Dlă Nicolaă Maneguț, protopresbiter în M.-Oșorhei, presentă propunerea:

„Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român recunósce în principiū, că prin concentrarea forțelor, de cari dispunū bisericele române, cultura poporului pe toate terenele s'ar promova în modū mai intensiv și anume în prima linie prin scóle și biserici mai bune, — căci ar fi susținute de o mare putere concentrată.

În consecuință Asociațiunea va sprijini între marginile statelor sale și cu autoritatea și mijlócele, de cari dispune, ideea reunită bisericele române.

— De óre-ce §. 3. din statute interđice discusiunea obiectelor politice și religioase în sinul Asociațiunei, propunerea nu se admite la desbatere.

Nr. 8. Dlă Ioană Costin, preot și redactor în Sibii, presentă propunerea:

„Atât scopul cât și menirea acestei însoțiri culturale este: ca se aflăm mijlócele potrivite pentru deșteptarea poporului nostru.

Mâncând din acest principiū, datorința noastră este, a scruta și studia viața poporului, ca așa descoperindū trebuințele, prin voința tare acele să le și împlinim.

Îndoială nu mai începe, că poporul nostru și noi cu toți suportăm cu supunere sarcinile și îndatoririle de stat. Cine însă are datorințe, acela trebuie să aibă și anumite drepturi. Așa chiar viața publică din stat este compusă din datorințe și drepturi.

Dacă pătrundem numai cât de puțin în relatarea și aflarea proporției între drepturi și datorii, vom afla, că mare parte din inteligență și poporul preste totu împlinesce în stată cu supunere datorițele, dar puțină parte cunoște și drepturile, ce i se cuvină după lege.

Marele oratoră ală străbuniloră noștrii Cicero a ăisă: că „sciința și esplicarea dreptuluă civilă la ei era pururea în mare onore. Lib. de off.

Dacă acăsta încă pe acele vremuri aă fostă așa, cu cât mai vėrtosă se poftesce dela noi, ca se punem la îndemână cărturariloră noștri ună „Manuală“, care se esplică tóte legile din stată, care sunt în cea mai strinsă legătură cu proprietatea.

Atătă din esperiența făcută în timpă de 7 ani ca preotă în păstorirea poporuluă, cât și ca muncitoră la „Fóia Poporuluă“, unde staă în legătură cu plugariiă mai deștepti, m'am convinsă, că trebuie să dăm la îndemână acelora ună „Manuală“, care se cuprindă esplicarea tuturoră legiloră din patria noastră, de care proprietariiă aă trebuință ăilnică.

Așa fiindă, modesta mea propunere este: Ca să se pună pe anulă viitoră din bugetuluă Asociațiunei ună premiū de 400—500 fl., pentru pregătirea unuă manuală seū îndreptariū pentru economi.

Acestă manuală în esență ar avé să cuprindă:

1. Relațiunile de proprietate.
2. Drepturile de moștenire.
3. Drepturile referitoare la cumpărarea de proprietăți.
4. Cărtile funduare și catastrulă.
5. Legea drumuriloră publice.
6. Legea despre folosirea câmpuluă.
7. Legea referitoare la folosirea apeă și pădurei.
8. Legea servitoriloră.
9. Legea despre deosebitele dări.
10. Legea despre drepturile civiloră în comună și stată.
11. Legea despre acisuri și mesurarea beaturiloră.
12. Legea despre comerciū și neguțătorie.

Adecă aplicarea tuturoră legiloră de stată, de care și plugariulă are lipsă ăilnică. Așa preotulă și învėțătoriuă se potă povėțui îndată pe plugari, pe ce cale aă să pornescă în afacerile loră. Adese-oră din nesciința legiă țeranii noștri perdă fórtă multă. De o parte, că sunt siliți a alerga totă prin centre la advocați perdendă vremea, de altă parte adese-oră mergă prea târăiū, pe când

s'a perdatu dreptul de a căuta lecuire, așa perd cele mai drepte afaceri.

În aceste puține cuvinte, sperez, am aretat în destul lipsa, încât trebuie să ne nisuiim a lăfi cunoștința de drepturi între popor, care are și datorințe îmbelșugate“.

— Se predă comisiunei financiare.

Nr. 9. Se cetesce consemnarea membrilor noi ai Asociațiunei, primiți de comitetul central de la adunarea generală din 1894 până la cea prezentă, și anume:

A.) Membri fondatori.

Iosif Popă, avocat, fost dep. diet., cons. reg. în Șomcuta mare, 200 fl.; Nicolaș Nilvană, avocat în Șomcuta mare, 200 fl.; „Ardeleana“, institut de credit și economii în Orăștie, 201 fl., toți pro 1895.

B) Membri pe viață.

Ana Filip, soție de avocat în Abrud, 101; „Munteana“ societ. de economii și credit în Ofenbaia; Dr. Silviu Moldovană, avocat în Orăștie; Dr. Aurel Munteană, avocat în Orăștie; Isidor Saturnă, preot în Merisor, toți câte 101 fl. pro 1895; Gavril Barbulă, propriet. în Mocira; Biserica gr. cat. rom. din Șomcuta mare; Demetriu Vulcă, propriet. în Seliște, câte 100 fl. pro 1895; Iuliu Elia Cosma, preot gr. or. în Crăciunesc; Simeon Bacila, preot în Orminde câte 50 fl. pro 1895.

C.) Membri ordinari.

Ioan Isai Tordai, ieromonah și preot gr. cat. rom. în Ofenbaia; Demetriu Goia, preot ort. rom. în Șohodol-Peș; Iulia Pitic în Ofenbaia; Vasile Gană, preot gr. or. rom. în Salciua de sus; Nicolaș Fodoreană, învăț. în Ofenbaia; Ioan Mladină, propriet. în Ofenbaia; Andrei Candrea, preot gr. cat. în Lupșa; Leonidas Grita, hutman în Ofenbaia; Iacob Popa, notar în Simon; Acsente Moșoiu, notar în Pôrta; Ioan Gavrilăscu, preot în Țințari; Ioan Iosif, econom în Vinerea; Nicolaș Marie, econom în Vinerea; Nicolaș Furdui, econom în Vinerea; Constantin Viorelă, econom în Jibot; Nicolaș Cionca, supravigilă slv. în Sângeorgiu; Virgil Onițiu, director gimnasial în Brașov; Avram Acilenăscu, notariu în Galeș; Constantin Herța, comptabil în Seliște; Ioan Chirca, v.-notariu în Seliște; Ioan Comșa sen., în Seliște; Petru Comșa, în Seliște; Vasile Aldea, notariu în Rod; Tit Pituc, în Năseud; Vasile Janza, pretor în Hașeg; Stefan Laday, pretor în D. S. Martin; Benjamin Papiu, preot în M-

Șaroș; Petru Ciobotarū, preotū în Reghinulū ung.; Mateiū Folea, not. cerc. în Vad; Gherasim Grama, căpitanū în pens. în Riușor; George Borda, propriet. în Mureș-Sân-Georgiū u. p. M.-Vasarhely; Nicolaū Vulcū, propriet. în Pogaceaua; George Moldovanū, notarū în Băița; Dr. Cornelū Moldovanū, medic în Băița; Demetriū Moldovanū v.-notarū în Băița: Teodorū Vraciū, propriet. în Vălișóra; Aug. Paulū, prof. în Letca, p. u. Cuciulata; Nicolaū Hossu în Lemnin p. u. Kucsulat; George Bogdan-Duică, publicist în Sibiiū, toți câte 6 fl. 1895; Vasilie Indre, protopopū în Șomcuta mare; Dr. Coriolanū Popū, avocatū în Oradea mare; Dr. Victorū Marcu, avocatū în Șomcuta mare; Ioanū P. Lazar, comptabilū în Simleū; Elia Popū, învăț. în Șomcuta mare; Ioanū Ch. Dragomirū, protop. în Naprădea; Ioanū Popū, propriet. în Domnin; Florianū Cocianū, avocatū în Cechulū-Silvaniei; Demetriū Suciū, adv. în Cehulū Silvaniei; Elia Bucșa, notarū în Colțirea; Michailū Bohățelū, propriet. în Suporulū de sus; Teodorū Lengyel, preotū în Stremțiū; Ioanū Serbū, protopopū în Șomcuta mare; Stefanū E. Cucū, preotū în Piér; Gavriilū Dragoș, notariū în Hideaga; Augustinū Mosolygó, preotū în Techis; Vasilie Dragoș, avocatū în Șomcuta mare; Ioanū Savanya, avocatū în Satmar; Augustinū Marcus, cassar în Șimleū; George Moroianū, absolventū alū scōlei de sciințe politice din Paris; Isaia Popa, preotū în Ocna-Sibiiuluī; Demetriū Moldovanū, protop. în Sighișóra; Ioanū Șandru, senatorū în Sighișóra; Demetriū Dragoș, propriet. Ferihaz; Nicolaū Fleșeriū, măsar în Saschiz; Vasilie Urdea, cojocarū în Sighișóra: Zacharie Ganea, preotū în Ferihaz; Iosif Pușcariū, avocatū în Brașovū; P. Dan, profesorū în Brașovū; N. E. Eremias, în Brașovū; G. G. Nică Popa, comerc. în Săcele; Aleese Moldovanū, comptab. în Brașovū; Gregoriū Maiorū, redact. în Brașov; T. Spuderca, cofetarū în Brașovū; G. N. Popū espedit. în Brașovū; G. Navrea jun., macelarū în Brașovū; Ioanū B. Boiu, profesorū în Brașovū; Mironū Dascalū, preotū în Cetatea de Baltă; Ioanū Anca, preotū în Subpădure; Nicolaū Costea inv. Boziaș; Augustinū Chețanū, preotū în Bobohalma; Basiliū Milianū, propriet. în Subpădure; George Mircea, econ. în Cața; Valeriū Popū, notarū în Sibielū; Aurelū Decei, notarū în Sibielū, Dionisiū Decei, preotū în Orlatū; „Săcelū“, comuna politică în Săcelū; Alecsandru Draganū, notarū în Orlatū; Ioanū Juga, econ. în Apoldulū infer.; Ioanū Petrașcu, căpitanū c. r. în pens. în Sibiiū; Elena Petrașcu, directōră în Sibiiū; Ioanū Costinū, preotū în Sibiiū; Basil. Andrea, preotū în Ighiū; George Istrate, propriet. în Ighiū; Veronica Sava, propriet. în Ighiū; Petru Simtionū, librarū în Blajū; Alecsandru

Moldovanu jun, contabilu in Deva; „Hunedóra“, insoțire de creditu in Deva; Petru Șinca, preotă in Batiz; Nicolaă Șinca, preotă in Biscaria; Dionisiu Ardeleanu, tehnic in Deva; Nicolaă Borzea, preotă in Viștea inf.; „Olteana“, institutu de creditu in Viștea inf.; Vasile Petri, profes. prepar. in pens. in Năsăud; Liviă Mureșanu, medicu in Năsăudu; Vasile Popu, preotă in Sângiorgiulu rom.; Silviu Zhorca, preotă in Sângiorgiulu rom.; Ioanu Zimvelu, preotă in Zagra; Ilarionu Filipoiu, preotă in Rodna nouă; Pamfiliu Grapini, preotă in Rodna nouă; Danilă Sangeorgianu, notariu in Maier; Ioanu Buzdug, preotă in Borgo-Rus, câte 5 fl. pro 1895.

— Se declară membri Asociațiunei și se dispune a se prevedé cu diplome.

Nr. 10. Se cetesce consemnarea membrilor Asociațiunei repostați dela adunarea generală din 1894 până la cea presentă, și anume:

a) Membri pe viêtă.

Ioanu Clóje, econom in Boița; Leonu Lupu, preotă Hodac; Dr. Lazaru Petco, avocată in Arad; George Barđoși, magistru postală in Băița; Gavriilu Manu de Boerfalva, avocată in Dees; George Bocanu, propriet. in Crisciori;

b) Membri ordinară.

Nicolaă Popoviciu, prot. in Orăștie; Alecsiă Olariu, avocată in Deva; Dr. Cirilă Vulcanu, adv. in Reghin; Vasile Moldovanu, fostu prefectu in 1848, președ. la sedr. orf. in D.-S.-Martin; Petru Precupu, preotă in Gyergyó-Salonaș; Nichita Calini, propriet. in Meșterhaza; Stefanu Galea, secret. de bancă in Clujă; George Popu, propriet. in Calvaser; Ioanu Mureșanu, preotă in Chiciud; Ioanu Onițiu, comerc. in Sebeșulu-săsescă; Ioanu Popu de Galați, adv. in Sibiu; George Boeriu, propriet. in Făgăraș; Iacob Morariu, notariu in Vad; Petru Trif. comerc. in Crisciori.

— Se ia act, esprimându-se condolența adunărei generale prin ridicare.

Nr. 11. Se presentéză următorele disertațiuni insinuate la timpă prisidiulu:

a) Care este femeea cea mai frumósă? de dlă I. Popescu din Cohalm;

b) Îmmormântarea la Romană, de dlă Gavriil Popu, canonică capitulară in Blajă;

c) Scólele române din Blajă, de dlă Dr. A. Bunea, secretariu consistorială in Blajă;

d) Economia câmpului la poporul român, de dl. Ioan Costin, preot și redactor în Sibiu;

e) Laptele ca nutriment, de dl. Simeon Stoica, medic în Abrud.

— Spre scire.

Nr. 12. În necsul punctului precedent, se pune la ordinea zilei citirea disertațiilor:

Care este femeia cea mai frumoasă? de dl. I. Popescu, și Îmmormântarea la Romani, de dl. G. Pop, canonic, și

— se ascultă cu viuă plăcere, rămânând eventual să se continue în ședința procsimă.

Nr. 13. Comisiunea emisă pentru încassarea tacselor și înscriere de membri noi, prin referentului său dl. C. Colbasi, raportază:

a) dela membri vechi ai Asociației s'au încassat, și anume dela dni: Vas. Olteanu, avocat în Blaj (1895) 5 fl.; A. Deac, profesor în Blaj (1894) 5 fl.; Dr. A. Bunea, secret. metrop. în Blaj (1895) 5 fl.; I. M. Moldovan, canonic în Blaj (1895) 5 fl.; Silvestru Nestor, profesor în Blaj (1895) 5 fl.; G. Munteanu, director prepar. în Blaj (1894/5) 10 fl.; I. German, profesor în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. A. Pop, medic în Blaj (1895) 5 fl.; S. P. Mateiu, canonic în Blaj (1895) 5 fl.; Elia Vlasa, canonic în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. Is. Marcu, profesor în Blaj (1895) 5 fl.; Sofron Stan, funcționar de bancă în Blaj (1895) 5 fl.; G. Bărbat protopop în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. A. Grama, canonic în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. Ioan Rațiu, canonic în Blaj (1895) 5 fl.; Ioan Orga, v. rector seminarial în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. Vict. Smighelschi, profesor semin. în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. V. Hossu, prof. sem. în Blaj (1895) 5 fl.; N. Popescu, prof. gimn. în Blaj (1895) 5 fl.; Gr. Ordace, propriet. în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. Radeș, forestier în Cinade (1895) 5 fl.; S. Moldovan, propriet. în Cergăul mic (1895) 5 fl.; A. Viciu, prof. gimn. în Blaj (1895) 5 fl.; Ar. Papiu, not. cons. în Blaj (1895) 5 fl.; A. C. Domșa, preot în Blaj (1895) 5 fl.; St. Pop, v.-notariu cons. în Blaj (1895) 5 fl.; E. Viciu, profes. gimn. în Blaj (1895) 5 fl.; Ios. Hossu, canonic în Blaj (1895) 5 fl.; I. Br. Hodoș, director de bancă în Blaj (1895) 5 fl.; Dr. Iacob Brândușanu, adv. în Blaj (1895) 5 fl.; Laur. Pascu, cancelist în Blaj (1895) 5 fl.; Iuniu Brut Micu, cancelist în Blaj (1895) 5 fl.; St. Pop, protopop în Blaj (1895) 5 fl.; G. Vancea, proprietariu în Blaj (1895) 5 fl.; Petru Suci, econ. metrop. în

Blajă (1895) 5 fl.; Sim. Corvină, sen., comerciant în Orăștie (1895) 5 fl.; Dr. G. Ilea, adv. în Clujă (1895) 5 fl.; I. Albonă, preotă în Velcher (1895) 5 fl.; Vinc. Nemeș, preotă în Sânt-Mărtinulă sărată (1895) 5 fl.; Iuliă Vlădufiă, adv. în Turda (1895) 5 fl.; „Arieșana“, institută de credită în Turda (1895) 5 fl.; A. Romonțană, preotă în Turda (1895) 5 fl.; Andr. Ludovic, notariă în Totoiă (1895) 5 fl.; Dem. Cuteanu, protopopă în Săcădate (1895) 5 fl.; V. Podobă, preotă în Clujă (1895) 5 fl.; Al. Micu, canonică în Blajă (1895) 5 fl. și suprasolvire alți 5 fl.; A. Nicoră, propriet. în Deva (1894/5) 10 fl.; Fr. L. Hossu, adv. în Deva (1894/5) 10 fl.; Elena Hossu născ. Pop, soție de adv. în Deva (1894/5) 10 fl.; Iosif Lita, preotă în Iclodulă mică (1895) 5 fl.;

b) dela membri noi ai Asociațiunei înscrși în actuala adunare generală, s'au încassată, și anume dela dniă:

Ioană Istrate, propriet. în Cinade 100 fl.; „Economulă“, institută de credită în Clujă, 101 fl.; V. Smighelschi, preotă în Valea sasulă, (1895) 5 fl.; Ios. Popescu, notariă în Cinade (1895) 6 fl.; Daniil Gaboră, ingineră în Blajă (1895) 6 fl.; Ioană Pinca, notariă în Cergăă (1895) 5 fl.; Gavriilă Precupă, profes. gimn. în Blajă (1895) 6 fl.; Iuliă Mihalyi, v.-colonelă ces. și reg. în pens. în Blajă (1895) 6 fl.; Dr. Is. Popă, adv. în Sighet (1895) 6 fl.; Dr. Florentină Mihalyi, adv. în Sighet (1895) 6 fl.; Dr. Iacobă Maioră, medic în Lugojă (1895) 6 fl.; Dr. Elia Daiană, redactoră în Timișóra (1895) 6 fl.; Ioană Popescu, funcț. din Cohalm (1895) 5 fl.; Vasile Mangra, profesoră de teol. în Arad (1895) 6 fl.; Dr. Petru Șpană, profesoră sem. în Sibiiă (1895) 5 fl.; Alecsandru Vaida, medicinist în Olpret (1895) 6 fl.; Simeonă Corvină, jun. comerciantă în Orăștie (1895) 6 fl.; Dr. Augustină Frățilă, profes. din Tăr (1895) 5 fl.; Mihail Albonă, din Velcher (1895) 6 fl.; Petru Mureșană, funcț. în Șireagă (1895) 5 fl.; Dr. Nicolău Oncu, directoră de bancă în Arad (1895) 6 fl.; Ioană Deac, din Roșia (1895) 5 fl.; Aronă Bătăciă, notariă în Benică (1795) 6 fl.; Vas. Hațegană, notariă în Órda (1895) 6 fl.; Gavriilă Maroș de Konyha din Maramureș (1895) 6 fl.; Michailă Dobreană. preotă în Tulgheș (1895) 6 fl.; Aurelă Nicolescu, comerciantă în Tulgheș (1895) 6 fl.; Alecsandru Precup din Bicaz (1895) 5 fl.;

c) dela membri ajutătore s'au încassată, și anume dela dniă:

Stefană Olteană, meseriaș în Blajă 2 fl.; Teodoră Onișoră, plugariă în Blajă 2 fl.;

Suma totală: 631 fl.

— Spre plăcută scire; cei înscriși de nou se declară membri Asociațiunii și se dispune a se provedé cu diplome.

Ședința se încheiă, anunțându-se procsima ședință pe mâne la 10 ore a. m.

Ioanū M. Moldovanū m. p.,
președinte.

Dr. V. Bologa m. p.,
secretariū II.

Procesū verbalū

din ședința a II-a a adunărei generale a Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului românū, ținută în Blajū, la 28 Augustū 1895.

Președinte: Ioanū M. Moldovanū, președ. Asociațiunei.
Secretariū: Dr. V. Bologa.

Ședința se deschide la órele 10 ¹/₂.

Nr. 14. Se cetesce procesulū verbalū din ședința I-a a adunări generale presente și

— Se verifică.

Nr. 15. Se cetescū telegramele de felicitare sosite dela P. T. D. din Sibiiū: Mironū Romanul, metropolitū; din Cehulū Silvaniei; Popū de Băsesci; Pentru inteligința română din Bistrița: Vasiliū Rauta Buticescu, Gavriilū Vertic și Alecsandru Silași; Româniū din jurulū Deveī; din Bistrița: Dr. Gavriilū Triponū și Dr. Demetriū Ciuta; din Brașovū: Petrescu și Dr. Popp, avocatū; din Ditreu: Câmpeanū, Dr. Radu; Sighișóra: Dimitrie Moldovanū, Sever Barbu; Sibiiū: Dr. Frâncu; Sibiiū: Redacțiunea „Telegrafulū Românū”; Zürich: Popp, Rüssu; Năsăud: Pletosū, Ghetei; Româniū Selăgeni; Brașovū: Virgilū Onițiū, directorū gimnasialū; Bistrița: Dr. Linulū Dionisiū, Loginū, Cherecheșiū, Curteanū, etc.; Năsăud: Dr. Popp, vicariū; Reghinū: Patriciū Barbu; Ecica: Miulescu, protopopū; Mehadia: Străjanū, Ionescu, Florianū, Rădulescu, Mihaescu, etc. etc.; Femeile române din Deva; Sinaia: Ana Mirce, Augustinū Paulū, Ilie Bărbulescu etc. . .

— Spre plăcută scire.

Nr. 16. Comisiunea esmisă pentru încassarea tacselorū și înscriere de membri noi, prin referentulū seū dlū C. Colbasi, raportéză:

S'aū încassatū încă următórele tace:

a) dela membri noi înscriși la acéstă adunare, anume dela domniū: Dr. Pompeiū Germanū, medic in Șercaia (1895) 6 fl.;

Teodoru Sasu, preotă în Iara de Mureş (1895) 6 fl.; Ioană Fodoru, profesorul în Blajă (1895) 6 fl.; Silvia Marcu n. Bogdan din Lugojă (1895) 6 fl.; Valeria de Colbasi n. Papiu din Spring (1895) 6 fl.; Georgiu Vlassa, protopopu, capelan militarul în Viena (1894/5) 10 fl.; T. Liviu Albin, Sibiu (1895) 6 fl.;

b) dela membri ajutatari: Iuliu Pop, preotul Urca 1 fl.; N. N. din Tulghes 2 fl.; Alimpiu Costea, preotul în Spin 1 fl. Suma: 50 fl.

— Spre scire şi se declară membri Asociaţiunei şi se dispune a-se provede cu diplome.

Nr. 17. Comisiunea esmisă pentru revisuirea raportului generalul despre activitatea comitetului Asociaţiunei pro 1894, prin referentulu seu Dr. Vasile Hossu, raporteză asupra raportului generalul prezentatul pro 1894 pe basa referadei:

a) Titlulul I, referitorul la şedinţele comitetului centralul, la concursulu literarul publicatul în 1 Novembre 1894, etc.

— Servesce spre scire.

b) Titlulul II, referitorul la scola de fete a Asociaţiunei, la raţiociniulu aceleia pro 1894/5 şi bugetulu pro 1895/6.

— Servesce spre scire.

c) Titlulul III, referitorul la administrarea averei Asociaţiunei, la fondulu „George Bariţiu” la fundatiunea intemeiată de domna Zinca Romanul din Făgăraşul, la fundatiunea „George Filep”,

— Spre scire.

d) Titlulul IV, referitorul la donatiunile făcute în favorulu Asociaţiunei în 1894, de urmatori binafectori: „Albina” institutul de creditul şi economi în Sibiu; dlul Parteniul Cosma, directorul de bancă în Sibiu; Eugenul Crişanul, mare proprietarul în Reghin şi Gregoriul Venter, avocatul în Arad.

— Servesce spre scire, esprimandu-se mulţamita protocolaral marimonioşilorul binafectori.

e) Titlulul V, referitorul la numarul membrilorul Asociaţiunei pro 1894,

— Servesce spre scire, lasandu-se în sarcina comitetului centralul, a afla cal şi mijloce pentru sporirea numarul membrilorul.

f) Titlulul VI, referitorul la biblioteca Asociaţiunei, constatandu-se starea pe deplinul aranjatā şi catalogisatā a bibliotecei.

— Servesce spre scire, şi se exprimā recunoscinta protocolaral dlul bibliotecarul N. Toganul.

g) Titlulul VII, referitorul la publicatiunile Asociaţiunei, în care privinta se constatā unul progresul imbucuratorul şi cu privire

la editarea „Enciclopediei române“, care este întimpinată cu mare însuflețire,

— Servesce spre scire.

b) Titlul VIII, referitor la despărțemintele Asociațiunei,

— Servesce spre scire, indemnându-se comitetul central a susținé viú spiritul de viață prin despărțemintele Asociațiunei.

În necsu cu acestea, comitetul central este însărcinat a compune pentru viitor raportul seú în mod comparativ, ca se pótă ține în evidență esactă progresul seú regresul Asociațiunei în tóte referințele sale.

Nr. 18. În legătură cu punctul precedent, dlú Gregoriú Maiorú, propune:

a) pe viitor, raportul general alú comitetului, se se publice celú puțin cu 8 zile înainte de adunarea generală a Asociațiunei;

b) pe viitor comitetul central se marcheze, în ce măsură satisfacú datorințelor lorú despărțemintele Asociațiunei.

— Se primesce.

Nr. 19. Comisiunea esmisă pentru esaminarea rațiociniului Asociațiunei pro 1894 și a bugetului pro 1896, prin referentul seú, dlú Augustinú Nicóră, raportéză următoarele:

a) rațiociniul Asociațiunei pro 1894, s'a aflatú în deplină ordine și consonanță cu documentele și registrele cassei.

— Adunarea generală apróbă rațiociniul prezentatú pro 1894 și dá absolutoriú comitetului central pe anul de gestiune 1894, ear cassariului esprimă recunoscință protocolară. De asemenea votéză bugetulú pro 1896.

b) propunerea dlui Ioanú Costinú, preotú și redactorú în Sibiiú, privitóre la espicarea legilorú statului pentru trebuințele poporului: se se transpună comitetului central cu însărcinarea de a se esecuta în cât se póte până la procsima adunare generală.

Dlú Dr. I. Micu face contra-propunere:

Propunerea dlui I. Costinú, se se predee spre studiare comitetului central. cu îndrumarea: se raporteze asupra ei la procsima adunare generală.

În urma acesteia referentulú comisiunei retrage propunerea sa, și punéndu-se la votú contra-propunerea,

— Se primesce, și se enunță dreptú conclusú.

c) Cu privire la propunerea dlui Gavriil Popú, canonicú capitularú în Blajú, de a se crea doue stipendii pentru doi tineri

din munții apusenți, anume ca se urmeze scôla de sculptură din Zlatna, comisiunea propune: să se acordeze spre acestă scopă stipendiul prevădută în bugetulă anului 1896.

Dlă Leontinu Simonescu contra propune: stipendiulă de sub întrebare să se pôta acorda și pentru sculptură în pētră.

Punēndu-se la la votă,

— Se priimesce.

d) Cererea dlui George Șandru, învățatoriū în Petrila, pentru întreținerea gratuită a ficei sale în internatulă de fetițe ală Asociațiunei pe anulă 1895/6, comisiunea propune: să se transpună comitetulă centrală, spre competentă afacere.

— Se priimesce.

e) Cu privire la cererea dómnei Laura Borbola din Satmar, pentru ună stipendiū anuală de 400 fl. spre completarea studiiloră sale musicale, — comisiunea constată, că aceeași rugare a fostă înaintată și comitetulă centrală, din lipsa de mijlóce însă nu s'a putută încuviința, — totă din motivele comitetulă propune să nu se încuviințeze cererea.

— Se priimesce.

Nr. 20. Comisiunea esmisă pentru esaminarea proiectulă referitoră la modificarea statuteloră Asociațiunei, prin referentulă seū dlă Dr. Alecsandru Grama, raportéză și propune: a se primí proiectulă în generală și a se admite deadreptulă la desbaterea specială.

Dlă Dr. A. Mureșanu face contra-propunere: de astă-dată se se modifice numai §. §., ce se ceră din partea guvernulă regescū, ear partea cealaltă a proiectulă se se amâne până la procsima adunare generală a Asociațiunei.

Punēndu-se la votă,

— Se priimesce propunerea comisiunei, în sensulă căreia, proiectulă de statute se declară priimită în generală și se supune desbaterei speciale.

Fiind însă timpulă înaintată, desbaterea specială se amână pe ședința procsimă.

Nr. 21. Pentru combinare asupra alegerei comitetulă centrală și a funcționariloră Asociațiunei pe ună noū periodă de trei ani,

— Se esmite o comisiune de candidare în persónele dloră Dr. Aurelă Mureșanu, Nicolaū Ivană, Dr. Augustină Bunea, Dr.

Ioanŭ Miŭ, Franciscŭ Longinŭ-Hossu, Dr. Octavianŭ Rusu, Dr. Vasile Hossu, Dr. Silviŭ Moldovanŭ ŝi Dr. Iosif Blaga.

Şedinŭa procsimă se anunŭă pe după amedŭi la 5 ore.

D. u. s.

Ioanŭ M. Moldovanŭ m. p.,
preşedinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretarŭ II.

S'a verificatŭ. Sibiu, 2 Septembrie 1895.

Dr. II. Puşcariŭ m. p. Dr. C. Diaconovich m. p. I. Papiŭ m. p. C. Aiser m. p.
I. St. Şuluŭiŭ m. p. P. Cosma m. p. Z. Boiu m. p. G. Bogdan m. p.
Ioanŭ Costin m. p, O. Tilea m. p. N. Togan m. p.

Procesŭ verbalŭ

din şedinŭa a III-a a adunării generale a „Asociaŭiunii transilvane pentru literatura română ŝi cultura poporului românŭ“, ŭinută în Blajŭ la 28 Augustŭ 1895.

Preşedinte: Ioanŭ M. Moldovanŭ, preşed. Asociaŭiunii.

Secretariŭ: Dr. V. Bologa.

Şedinŭa se deschide la 5 ore după amedŭi.

Nr. 22. La ordinea ŭilei desbaterea specială asupra proiectului pentru modificarea statutelorŭ Asociaŭiunii.

Referentulŭ comisiunei, dlŭ Dr. A. Grama, raporteză în specialŭ, paragrafŭ de paragrafŭ, cu motivele ŝi modificăriile comisiunei.

Pe basa acesteia proiectulŭ de statute,

— Se primesce cu unanimitate în tecstulŭ alăturatŭ la protocolŭ sub /./ ŝi se încredinŭeză comitetuluiŭ centralŭ, pentru ulterioară afacere întru obŭinerea clausulei de aprobare.

Nr. 23. În legătură cu punctulŭ precedentŭ, la propunerea comitetuluiŭ centralŭ, susŭinută de comisiune,

— Se decide:

a) pentru casulŭ când guvernulŭ ar dificulta unele modificării din statutele cele noue, se autorisėză comitetulŭ centralŭ, a pertracta în sinulŭ seŭ observăriile guvernuluiŭ ŝi a le complana;

b) mandatulŭ funcŭionarilorŭ Asociaŭiunii, afară de preşedinte, încetėză în ŭiua înactivărei acestorŭ statute.

Nr. 24. Cu privire la propunerea dluiŭ George Bogdanŭ ŝi consoŭii, în cestiunea cum ar fi sė se redacteze fŭia Asociaŭiunii în yiitorŭ, comisiunea propune: sė se transpună comitetuluiŭ centralŭ spre posibilă considerare.

— Se primesce.

Nr. 25. Cu privire la propunerea dlui G. Bogdanu și consoți, referitoare la „raportul generalu despre literatura română produsă pe teritoriul Ungariei“, comisiunea propune: să se transpună comitetului centralu spre posibilă considerare.

— Se primesce.

Nr. 26. Propunerea dlui G. Bogdanu și consoți, referitoare la agenda prim-secretariului Asociațiunei,

— Se consideră rezolvită la §. 29 din statutele Asociațiunei.

Nr. 27. Propunerea dlui G. Bogdanu și consoți, relativă la alegerea referenților pentru diferitele ramuri ale activității Asociațiunei,

— Se consideră rezolvită la §. 2 din statute.

Nr. 28. Se pune la ordinea zilei întrebarea dlui Dr. Iosif Blaga, insinuată la timp, și anume:

„Fiind agenturile și bibliotecile populare din comune de forțe mare însemnătate pentru realizarea scopului urmărit de Asociațiune, e naturalu, că trebuie se li-se și deea atențiunea și importanța de lipsă. În rapoartele comitetului centralu către adunarea generală nu se face nici odată amintire despre acești factori. — Îmi permitu deci a întreba: pentru ce comitetul centralu nu raportează la fiă-care adunare generală despre ceea-ce se întâmplă în această direcțiune în sinul despărțemintelor Asociațiunei?“

— Președintele răspunde: Despărțemintele, cari au se înființeze agenturi și bibliotecă populare, n'aũ raportatũ încă datele repute în acestũ scopũ, se vorũ lua însẽ mãsuri pe viitorũ ca se satisfacã.

Nr. 29. Totũ dlũ Dr. Iosif Blaga, întreabã: pentru-ce nu se observã dispoziția §. 16, din „Regularea mijlocelorũ spre ajungerea scopului Asociațiunei“, privitorũ la comitetele despărțemintelor și la protocoalele ședințelor acestora, căci dacã s'ar implinĩ acelea, comitetele ar avẽ mai mare îndemnũ a-și implinĩ datorințele conformũ cu postulatele problemei, ce aũ ca subcomitete.

— Președintele răspunde: cã protocoalele comitetelor, de unde se trimitũ, se publicã în estrasũ, conform prescrielorũ Regulamentului.

Nr. 30. Cetirea disertațiunilorũ insinuate la timpũ,

— Se ia dela ordinea zilei, din cauza timpului înaintatũ.

Nr. 31. La ordinea zilei alegerea comitetului centralu și a funcționarilor Asociațiunei pe unũ nouũ periodũ de trei ani.

Președintele în numele seũ, alũ comitetului și alũ funcționarilor Asociațiunei, mulțemesce adunãrei generale pentru încrederea,

cu care a onorat^u comitetul^u se^u în periodul^u trecut^u și declar^uând^u mandatul^u se^u încheiat^u, r^og^ă adunarea generală se procedă la noua alegere pentru periodul^u 1895—1898.

După acestea, referentul^u comisiunii de candidare, dl^u Dr. Augustin^u Bunea, propune în numele comisiunii, și adunarea generală,

— Aclamă cu unanimitate pentru periodul^u 1895—1898:

a) președinte: Dnul^u *Ioan^u M. Moldovan^u*, vicari^u general^u în Blaj^u, și vice-președinte: Dl^u Dr. *Ilarion^u Pușcari^u*, archimandrit^u și vicari^u arhiepiscopesc^u în Sibii^u;

b) membri^u ordinari^u în comitetul^u central^u dni^u: *Ioan^u V. Rusu*, protopop^u în Sibii^u; *Ioan^u Papi^u*, protopop^u în Sibii^u; *Iosif^u St. Șuluțiu^u*, jude de tribunal^u în pensiune în Sibii^u; *Zacharia Boiu*, asesor^u consistorial^u în Sibii^u; *Parteniu Cosma*, director^u de bancă în Sibii^u; *Leontin^u Simonescu*, secretar^u metropolitan^u în Sibii^u; *Ioan^u Crețu*, asesor^u de sedriă orfanală în Sibii^u; *Alecsandru Lebu*, proprietari^u în Sibii^u; Dr. *Aurel^u Brote*, director^u de bancă în Sibii^u; *Onoriu Tilea*, inginer^u în Sibii^u; Dr. *Corneli^u Diaconovich*, secretari^u de bancă în Sibii^u, și Dr. *Amos Frâncu*, avocat^u în Sibii^u;

c) membri suplenți în comitetul^u central^u dni^u: *George Maxim*, major^u c. r. în pensiune în Sibii^u; Dr. *Remus Roșca*, profesor^u și director^u seminarial^u în Sibii^u; *Nicola^u Togan^u*, preot^u cooperatori^u în Sibii^u; *George Dima*, profesor^u seminarial^u în Sibii^u; Dr. *Octavian^u Rusu*, avocat^u în Sibii^u și *George Bogdan^u*, publicist^u în Sibii^u;

d) funcționari ai Asociațiunii, și anume: secretari^u I: Dr. *Corneli^u Diaconovich*; secretari^u II: Dr. *Vasili^u Bologa*, profesor^u în Sibii^u; cassari^u *Leontin^u Simonescu* și bibliotecari^u *Nicola^u Togan^u*.

Nr. 32. Dl^u *George Moroian^u*. în conformitate cu §. 9 din statutele Asociațiunii, propune: să se alégă de membru onorari^u al^u Asociațiunii transilvane distinsul^u profesor^u și filolog^u german^u dl^u Dr. *Gustav Weigand*, directorul^u seminariului român^u din Lipsca și autorul^u mai multor^u opur^u relative la limba, literatura, moravurile și obiceiurile poporului român^u.

— Se primesce cu unanimitate și se declară de membru onorari^u al^u Asociațiunii dl^u Dr. *Gustav Weigand*, directorul^u seminariului român^u dela universitatea din Lipsca, încredințându-se comitetului central^u a face pașii necesari^u la regim^u pentru obținerea aprobării acestui^u conclud^u în sensul^u §. 5 din statute.

Nr. 33. Urméază la ordinea Țilei statorirea locului pentru procsima adunare generală a AsociaȚiunei.

Dlū Dr. Iacob Maiorū, medicū în Lugos̃, în numele mai multorū fruntași din Lugos̃ învită AsociaȚiunea, sē Ținā procsima sa adunare generală din 1896 în Lugos̃.

— Învitarea se primesce cu mare însufleȚire, și se autoriséză comitetulū centralū, ca se ficseze timpulū adunării.

Nr. 34. Verificarea proceselorū verbale din ședinȚa a doua și a treia a acesteii adunării,

— Se încredințéză unei comisii, compuse din membri AsociaȚiunei cu locuinȚa în Sibiiū, carī aū participatū la adunare.

Nr. 35. Fiind eshauriate obiectele puse le ordinea Țilei pentru presenta adunare generală, președintele mulȥemesce membrilorū AsociaȚiunei pentru viulū interesū, cu care aū luatū parte la desbaterile adunării generale, apeieză la binevoitorulū lorū cursū și pentru viitorū, ca se vedem înaintând și înflorindū AsociaȚiunea și declară ședinȚa încheiată.

— Spre scire cu însufleȚire.

D. u. s.

Ioanū M. Moldovanū m. p.,
președinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretariū II.

S'a verificatū Sibiiū, 2 Septembre 1895.

Dr. II. Pușcariu m. p.	Z. Bolu m. p.	G. Bogdan m. p.
O. Tilea m. p.	I. St. Șuluȥiu m. p.	Dr. C. Diaconovicu m. p.
I. Papiu m. p.	P. Cosma m. p.	C. Aiser m. p.
N. Togan m. p.	I. Costin m. p.	

Nr. 308/1895.

CONSEMNAREA

membrilorū AsociaȚiunei transilvane pentru literatura romāna și cultura poporului, carī aū solvitū tace în alū II-lea cuartalū alū anului 1895.

XXI. Despărȥémentulū Nāsēdului.

Dr. Ioanū Popū; Michailū Făgărășanū; Gavriilū Scridon; Dr. Paulū Tanco; Iosifū Mihalas̃; Vasile Popū; Ioanū Tanco, pro 1894 câte 5 fl.; Gregore Pletosū a doua jumētate pro 1894; Ioachimū Mureșanū pro 1894 și pentru diplomă 5 fl.; Nicolaū Cionca, P. Bașa, pro 1895 (nou) și pentru diplomă 5 fl.; S. Popelea; Dr. I. Popū; Iac. Popū; Sil. Bolfa 5 fl.; Fl. Poroius pro 1894/5 10 fl.
Suma 77 fl. 50 cr.

I. Despărțământul Brașovului.

A. Vlaicu; N. Frateșiu; I. Broșu; P. Nemeș; Z. Butnariu; D. Stanescu; P. Zănescu; A. Lupan; N. P. Petrescu; St. Stinghe; Al. Verzea; I. Aron; Ior. Munteanu; M. G. Stanescu; Casina română; G. B. Popu; Iosif Maximu; N. I. Ciurecu; T. Spuderca; V. Voina; Dr. A. Mureșanu; V. Onițiu; Iosif Pușcariu; N. E. Eremias; P. Dan; L. Nastasi; G. G. Nica Popa; Al. Moldovan; Gr. Maior; G. N. Popu; G. Navrea; A. Vlaicu pro 1894 câte 5 fl.; Al. Verzea pro 1895 5 fl.; V. Onițiu, pentru diplomă 1 fl.
Suma 166 fl.

XVI. Despărțământul Șimleul-Silvaniei.

M. Bohățel; I. Dragomir Cheșeli; D. Coroian; V. Criste; T. Popu; G. Vaida; A. Barbolovic; T. Dragomir câte 5 fl.
Suma 40 fl.

XV. Despărțământul Mociului.

A. Voda pro 1892, 1893 și 1894 15 fl. Suma 15 fl.

VII. Despărțământul Hațegului.

I. Janza; I. Munteanu; P. Olteanu pro 1895 câte 5 fl.; St. Șelariu pro 1894 5 fl.; B. Popovic pro 1894/5 10 fl.; „Hațegana“ institut de credit pro 1893/4 și 5 și pentru diplomă 16 fl.
Suma 46 fl.

XXXII. Despărțământul Dicio-Sânt-Mărtinului.

A. Moldovan; N. Fodoranu pro 1894 câte 5 fl.; Mir. Dascalu; N. Costea; Aug. Cheșanu; I. Anca; Bas. Milian pro 1895 câte 5 fl.
Suma 35 fl.

Nr. 246—1895.

CONCURSŪ.

Dela Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român cu începutul anului școlar 1895/6. sunt de conferit următoarele stipendii:

1. Din fundațiunea „Bașota“ unul à 20 fl. la an.
2. Din fundațiunea „Galiană“ à 60 fl. la an; la conferirea acestui stipendiu rudeniile fericitului fundator din familia „Popu“ și „Anton“ se vor preferi *ceteris paribus*.
3. din fundațiunea „Romanu doue“ à 60 fl. la an.

Pentru conferirea acestora, tinerilor români, studenți de gimnasiu ori școla reală de aceeași categorie, se escrie concursu cu terminu până la 15 Septembrie 1895.

Cererile se se înainteze până la terminulu indicat, comitetulu Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiu (Nagy-Szeben) instruite cu următoarele documente:

- a) atestat de botezu în originalu său în copie legalisată;
- b) testimoni școlastic de pe anul din urmă școlar;
- c) atestat de frecuentare dela direcțiunea institutulu, în care de prezentu urmăze studiile;

d) atestat \ddot{u} de paupertate, eventual \ddot{u} de orfan \ddot{u} , dac \ddot{a} concurentul \ddot{u} este orfan \ddot{u} .

Cererile intrate dup \ddot{a} termin \ddot{u} nu se ia \ddot{u} \ddot{u} n considerare.

Sibii \ddot{u} , din \ddot{s} edin \ddot{t} a comitetului Asocia \ddot{t} iunii transilvane pentru literatura rom \ddot{a} n \ddot{a} \ddot{s} i cultura poporului rom \ddot{a} n \ddot{u} , \ddot{t} inut \ddot{a} la 8 August \ddot{u} 1895.

Dr. Ilarion \ddot{u} Pu \ddot{s} cariu m. p.,
vice-pre \ddot{s} edinte.

Dr. Vasilie Bologa m. p.,
secretari \ddot{u} II.

Nr. 371—1895.

CONCURS \ddot{U} .

Pentru ocuparea catedrei a patra de inv \ddot{e} \ddot{t} atori \ddot{u} (inv \ddot{e} \ddot{t} ator \ddot{e}) ordinari \ddot{u} la sc \ddot{o} la civil \ddot{a} de fete a Asocia \ddot{t} iunii din Sibii \ddot{u} , se escrie concurs \ddot{u} repetit \ddot{u} cu terminul \ddot{u} p \ddot{a} na la 20 Septembrie a. c. st. n.

Peten \ddot{t} ii (petentele) s \ddot{e} \ddot{i} nainteze cererile p \ddot{a} na la terminul \ddot{u} indicat \ddot{u} Comitetului Asocia \ddot{t} iunii \ddot{i} n Sibii \ddot{u} (Nagy-Szeben, M \ddot{u} hl-gasse 8.), pe l \ddot{a} ng \ddot{a} urm \ddot{a} toarele documente:

a) atestat \ddot{u} de botez;

b) document \ddot{u} despre cualific \ddot{a} tiunea recerut \ddot{a} priu legea statului pentru ocuparea posturilor \ddot{u} de inv \ddot{e} \ddot{t} atori (inv \ddot{e} \ddot{t} ator \ddot{e}) ordinari \ddot{u} la sc \ddot{o} lele civile;

c) ar \ddot{e} tarea despre studiile preg \ddot{a} tit \ddot{o} re \ddot{s} i despre ocupa \ddot{t} iunea de p \ddot{a} na acum;

d) ar \ddot{e} tarea specialit \ddot{a} ti \ddot{u} , pentru care sunt preg \ddot{a} ti \ddot{t} i \ddot{s} i cu deosebire;

e) se doved \ddot{e} s \ddot{c} \ddot{a} , c \ddot{a} posed perfect \ddot{u} limba rom \ddot{a} n \ddot{a} \ddot{s} i limba german \ddot{a} \ddot{i} n vorbire \ddot{s} i scriere.

Cun \ddot{o} s \ddot{c} erea \ddot{s} i capabilitatea de a propune perfect \ddot{u} limba german \ddot{a} , se consider \ddot{a} de condi \ddot{t} iune absolut \ddot{a} le conferirea acestui post \ddot{u} .

Concurentul \ddot{u} , care va fi ales \ddot{u} inv \ddot{e} \ddot{t} atori \ddot{u} (inv \ddot{e} \ddot{t} ator \ddot{e}) ordinari \ddot{u} , se oblig \ddot{a} a propune pe sept \ddot{e} m \ddot{a} na \ddot{u} p \ddot{a} na la maxsimul \ddot{u} \ddot{o} relor \ddot{u} de inv \ddot{e} \ddot{t} am \ddot{e} nt \ddot{u} . prev \ddot{e} dit \ddot{i} n legea statului.

Inv \ddot{e} \ddot{t} atoriul \ddot{u} ordinari \ddot{u} , p \ddot{a} na c \ddot{a} nd e provisor \ddot{u} , primesce salari \ddot{u} anual \ddot{u} de 700 fl. \ddot{s} i 150 fl. bani de quartir \ddot{u} . solvit \ddot{u} \ddot{i} n rate lunare anticipative, ear devenind \ddot{u} definitiv, primesce salari \ddot{u} anual \ddot{u} de 900 fl., bani de quartir \ddot{u} 200 fl. 5 cuincuenale \ddot{a} 100 fl. \ddot{s} i drept \ddot{u} de pensiune dela stat \ddot{u} , unde va solvi tacsele prescise pentru pensune; inv \ddot{e} \ddot{t} ator \ddot{e} a provisor \ddot{a} primesce salari \ddot{u} anual \ddot{u} de 400 fl. \ddot{s} i intr \ddot{e} g \ddot{a} \ddot{i} ntre \ddot{t} inerea \ddot{i} n internatul \ddot{u} sc \ddot{o} lei, ear cea definitiv \ddot{a} primesce salari \ddot{u} anual \ddot{u} de 600 fl., intr \ddot{e} g \ddot{a} \ddot{i} ntre \ddot{t} inere \ddot{i} n internat \ddot{u} , cuincuenale \ddot{s} i drept \ddot{u} de pensiune ca inv \ddot{e} \ddot{t} atoriul \ddot{u} . Av \ddot{e} nd \ddot{i} ns \ddot{e} locuin \ddot{t} a \ddot{i} n internat \ddot{u} , va da direct \ddot{o} rei m \ddot{a} n \ddot{a} de ajutori \ddot{u} \ddot{s} i la alte agende ale internatulului.

Cererile intrate dup \ddot{a} terminul \ddot{u} ficsat \ddot{u} nu se ia \ddot{u} \ddot{i} n considerare.

Sibii \ddot{u} , din \ddot{s} edin \ddot{t} a comitetului Asocia \ddot{t} iunii transilvane \ddot{t} inut \ddot{a} la 5 Septembrie 1895.

Dr. Ilarion \ddot{u} Pu \ddot{s} cari \ddot{u} m. p.,
vice-pre \ddot{s} edinte.

Dr. Vasile Bologa m. p.,
secretari \ddot{u} II.